

Israelian Gumazir Dapaniba

O Jasba

Akar faragha zuim

Akinafarir kam, an eghaghanir aviriba iti. Eghaghanir kaba, da Israelia Kenanin nguazim inigha a gapiazir dughiamin ikegha ghua me uari baghavira atrivim in-izir dughiamin oto. A Israelian gumazir dapanir mabar ikirimirim ko me amizir ingangarir mabagh eghari. Gumazir dapanir kabar aviriba, me kotiaba baragha akaba akirir arazibagh fozir puvati. Puvati. Me midorozibar faragha zuir gumaziba. Apaniba Israelia gasighasigh osimtiziba me darighasava amima God Israelian akurvaghasa me amisefe. Men zibar kara: Otniel, Ehut, Samgar, Debora, Barak, Gideon, Abimelek, Tola, Jair, Jepta, Elon, Apdon ko Samson.

Akinafarir kamin God bizir ekar mamın en sure damuasa, a kamakin. Israelia bar deraghvira Godin akabar gin mangiva, egh deraghvira ikiam. Me an akaba baraghan kogh, egh me ikuvigham. Ezi tuavir igharazir mam kam gafira. Me Godin akaba baraghan kogh osimtizim initi, God men apangkuvigh ua men akurvagham. Me navibagh iragh arazir kuraba ateghti, God uam men akurvagham. Akinafarir kamin eghaghanir aviriba, da tuavir igharazir kam azenara aneka. God uabi, Godin Araziba (o Diuteronomi) sapta 28in aven, tuavir kam isa gumazamizibar aka.

Gumazir dapaniba Israelia gatifa

(Sapta 1--3)

*Judan anabam ko Simeon*in anabamin adarasi, atrivim Adoni Besekin suira

¹ Josua aremegha givazi, Israelia kamaghin Ikiavira Itir Godin azara, “Te midorozimin faragh mangi Kenania misogham?”

² Ezi Ikiavira Itir God me ikaragha ghaze, “Ia kamaghin fogh, ki nguazir kam isa Judan anabamin gumazamiz-ibagh aningi, kamaghin me ian faragh mangam.”

³ Ezi Judan anabamin adarazi kamaghin Simeonin anabamin adaraziv gei, “Aveghbuaba, ia izi en gin mangi nguazir God e daningasa mikemezimin mangiva bar uari akuvagh, Kenanian adarazi ko misogham. Egh gin e bar moghira mangi nguazir God ia ganingizimin mangam.” Ezi Simeonin adarasi, Judan adarazi ko zui.

⁴ Ezi Judan anabamin gumaziba midorozimin faragha zuima, Ikiavira Itir God Kenania ko Peresia isa Judabagh aningizi, me Besekin nguibar ekiamin 10,000plan gumazibav sogha, me abini. ⁵ Me Adoni Besek ko an adarasi, Besekin nguibamin me batogha me misoke. Egha me bar Kenania ko Peresia abini. ⁶ Ezi Adoni Besek uabi arima, Judaba an agintigha ghua an suira. Egha me an dafarir puzir amebamning aghorava an dagarir puzir amebamning sara dutu.

⁷ Ezi Adoni Besek kamaghin migei, “Ki fomira atrivir 70plan dafarir puzir amebaba ko suer puziba aghorezima, me dagher daghatevir muziarir nan dakozimin apengan iriba isa da api. Ezi datirighin ki me gamizir arazimra, God a ikaragha an na gami.” Ezi Judaba Adoni Besek inigha ghua Jerusalem in ikia ghuav iti an areme.

*Judan anabam*in adarazi Jerusalem ko Hebron ini

⁸ Judaba Jerusalem in gumaziba ko misogha men nguazim ini. Egha men gumazibav sozi me ariaghirezi, me men nguibam gaboroz, a isi. ⁹ Me gin ghua, gumazamizir

Kenanian mighsiar dozibar itiba, ko Negevin Distriġhin itiba, ko sautin amadaghan nguazir voroġhira zuimin itibav soghasa zui. ¹⁰ Egha me ġin ua ġhua, Kenanian Hebronin nguibar ekiamin itibav sosi, kar me fomira kamaghin diborir nguibar ekiam, Kiriati Arba. Judaba uaghan Sesain adarazi ko Ahiman ko Talmain adarazi abini.

Otniel Debirin nguibar ekiam ini
(*Josua 15:15-19*)

¹¹ Egha Judaba nguibar kam ategha ġhua Debirin nguibar ekiamin gumazamizibav sosi. (Nguibar kam in ziar mam, Kiriati Sefer.) ¹² Ezi Kalep kamaghin migia ġhaze, “Gumazim Kiriati Seferin gumazibav sogh me abiraghti, ki uan guivim Aksa a danighti an an ikiam.” ¹³ Ezi Kalepin dozim Kenas, an otarim Otniel, nguibar kam in gumazibav sogha me abira. Ezi Kalep uan guivim Aksa isa, a ganingizi an an iti.

¹⁴ Egha aning uaningin ikiava, Aksa Otniel bagha iza anebirava, a migia ġhaze, ni nan afeziam Kalepin azaraghti a nguazitam atugh ga daningigh. Egha Aksa ġhua Kalep batogha uan donkin faghafiragha izaghirima, Kalep an azara, “Ki bizir tizitam ni bagh a damuam?”

¹⁵ Ezi Aksa uan afeziam ikaragha ġhaze, “Ni bizir aghuitam na daningigh. Ni faragha dipaba puvatizir nguazim Negevin itir nguazir akuar mam abigha na ganingi. Datirighin ni dipar emimiriba itir nguazir aghuitam abigh na daningigh.” Ezi Kalep dipar emimiriba itir nguazir pumuning a ganingi. Aning Hebronin nguibamin boroghin iti, mam pin amadaghan itima, mam vin amadaghan iti.

Judan anabamin adarazi ko Benjaminin anabamin adarazi midorozim gafira

¹⁶ Mosesin amerer afeziam, a Kinin ikizimin gumazir mam. Ezi Mosesin amerer afeziamin adarazi ko Judan anabamin adarasi, me Temer Detba itir nguibar ekiam, ategha ghua sautin amadaghan, Judan gumazamiziba puvatizir danganimin, Negevin danganimin aven itir nguibar ekiam, Aratin boroghin ghue. Me ghua Amalekia ko danganir kamın iti.

¹⁷ Ezi Judan anabamin gumaziba ko Simeonin anabamin gumaziba ghua, Kenanian Sefatin nguibar ekiamin itiba ko misogha bar me abiragha, bar nguibar kam agifa. Kamaghin, me ziar igiam, "Horma," a gati. ¹⁸ Me uaghan Gasan nguibar ekiam ko Askelonin nguibar ekiam ko Ekronin nguibar ekiam ko nguazir dar boroghin itiba sara ini.

¹⁹ Ikiavira Itir God Judabar akurazi, me mighsiar doz-ibar itir nguaziba ini. Ezi ongarimin boroghin nguazir voroghira itimin adarasi, me ainin karisba iti, kamaghin Judaba me batoghan ibura. ²⁰ Moses fomira mikemezi moghin, me Hebronin nguibar ekiam isa Kalep ganingi. Ezi Kalep zuima, Anakın ovavir borir 3plan adarasi, Hebronin itima a me batoke.* ²¹ Ezi Benjaminin anabamin adarasi, me Jebusian Jerusalemın iti darazi batoghezir puvati, kamaghin Jebusia Benjaminin anabamin adarazi ikiavira iti.

Josepin anabamin adarasi, Betelin nguibar ekiam ini

²²⁻²³ Josepin anabamin adarazi uaghan kamaghiram ami. Me uaghan Betelin iti darazi ko misosi. Me fomira kamaghin nguibar ekiar kam dibori, Lus. Ezi Ikiavira Itir God me ko ikia men akura. Josepin anabamin adarasi, gumazir maba amadazi, me ghua nguibar ekiar kam

1:20: Josua 15:13-14 * 1:20: Ikizir kabar ziaba ves 10in iti, ni Diboboniba 13:22 uaghan an gan. 1:21: Josua 15:63; 2 Samuel 5:6; 1 Eghaghaniba 11:4

mogomemîn a getiagha rui. ²⁴ Gumazir kaba gumazir mamîn gari, a nguibar ekîar mam ategha azenan zuima, me kamaghîn a migei, “Nî tuavir ghua nguibar ekiamîn aven zuimîn gun e mikemeghtîma, e pazi nî damighan kogham.” ²⁵ Ezi a tuavir aven zuim men aka. Ezi me aven ghua uan midorozir sababar nguibar ekîar kamîn aven itir gumazamiziba bar me misuaghariki. Egha me gumazir kam ko an adaraziv soghezir puvatîgha me ataghizi, me zui. ²⁶ Ezi gumazir kam ghua Hitian nguazimîn ghugha, nguibar ekîar mamîn ingarîgha kamagh a dibori, Lus. Ezi ziar kam datirîghîn an ikiavîra iti.

Israelia igharaz darazir gumazamiziba bar me batoghezir puvati

²⁷ Ezi Manasen anabamîn adarasi, me Betsan nguibamîn itir gumazamiziba, ko Tanak, Dor, Ipleam, Megido koma nguibar ekîar kabar boroghîn itir nguibar doziba, me dar gumazamiziba batoghezir puvati. ²⁸ Ezi gin Israelia ikia ghua gavgavigha, Kenanian gumazamizir kabagh amizi, me men ingangarir gumazamizir kinibar otifi. Israelia bar me batoghezir puvati.

²⁹ Efraimîn anabamîn gumaziba Kenanîn gumazamizir Geserîn nguibar ekiamîn itiba batoghezir puvati, kamagh amizi, Kenanian gumazamizir kaba men tongîn danganir kamîn iti.

³⁰ Ezi Sebulunîn anabamîn gumaziba, gumazamizir Kitronîn nguibar ekiam ko Nahalalîn nguibar ekiamîn itiba batoghezir puvati. Kamaghîn, Kenanian gumazamizir kaba men tongîn ikiavîra iti. Ezi Sebulunîn gumazamiziba, Kenania gamizi, me men ingangarir gumazamizir kinibar otifi.

³¹ Ezi Aserin anabamin gumaziba, gumazamizir Akon nguibar ekiam ko Saidonin nguibar ekiam ko Alap, Ak-sip, Helba, Afek ko Rehopin nguibar ekiabar itiba, me batoghezir puvati. ³² Me, me batoghezir puvati, kamaghin, Aserian gumazamiziba Kenanian tongin ikiavira iti.

³³ Ezi Naptalin anabamin gumaziba, gumazamizir Betsemesin nguibar ekiam ko Betanatin nguibar ekiamin itiba batoghezir puvati. Egha me Kenanian tongin iti. Egha Naptalin anabamin adarazigh amizi, me men ingangarir gumazamizir kinibar otifi.

³⁴ Ezi Amoria gavgavigha Danin anabamin gumazamiziba batoghezi, me ghua mighsiar danganimin ghue. Amoria me ataghizi me izaghira danganir zarimin itir puvati. ³⁵⁻³⁶ Amoria uarira Heresin Mighsiam ko, Aijalonin nguibar ekiam, ko Salbimin nguibar ekiam gapia. Ezi men nguazir mitaghnam, Tuighakabar Mighsiamin Pin Zuir Tuavimin ikegha ghua, Selan nguibamin otogha bar sivagha ghu. Ezi dughiar maba, Josepin anabamin gumazamiziba me gatavagha me gamizi, me men ingangarir gumazamizir kinibar otifi.

2

Ikiavira Itir Godin ensel Israelia migei

(Josua 24:29-31)

¹ Ezi Ikiavira Itir Godin ensel, Gilgalin nguibam ategha, Bokimin nguibar ekiamin ghu. Egha kamaghin Israelia migei, “Ki Isipin kantrin aven ia inigha iza, nguazir ian inazir afeziabar aningasa akam akirizim bagha zui. Egha ki kamaghin migei, ‘Akar Dikirizir Gavgavir ki ia koma amizim, ki anebighan kogham. ² Kamaghin, ia gumazamizir nguazir kamın itiba ko akar dikirizir gavgavir tam

damuan marki, ki ian anogoroke. Ia men ofa gamir dakozibagh asighasikigh.’ Ki datirighin garima, ia nan Akar Gavgavim barazi puvati. Ia manmaghsua, arazir bar igharazim gami. ³ Kamaghin, ki kamaghin ia migei, ia men nguazibar aven mangi me batoghsi damuamin dughiamin, ki ian faragh mangighan kogham. Puvati. Gumazir kaba ian apanibar otivigh azuazibar min ian suigh ia damuti ia iri, egh tuavir voroghira itim ategham. Eghti men aseba bar puvira ian nighnizir gavgaviba basamam, da gavgaviz o.”

⁴ Ikiavira Itir Godin ensel, Israelia mikemegha givazi, me akar kaba baregha, bar puviram azi. ⁵ Kamaghin, me danganir kam kamaghin a dibori, “Bokim.” Egha danganir kamin, me Ikiavira Itir God bagha ofa gami.*

Josua areme

⁶ Ezi Josua Israelia amadazi, me ghua danganir God vaghvagha me bagha misevegha me ganingiziba inigha, dagh apia. ⁷ Josua angamira itir dughiamin, Israelia Ikiavira Itir Godin ziam fe. Egha Josua aremezir dughiamin gin, me uaghan an ziam favira iti. Me kamaghiram amua ghua, gumazir aruaba uan damazibar Ikiavira Itir God Israelia bagha amizir bizibar ganizir dughiamin tu. ⁸ Nunin otarim Josua, a Ikiavira Itir Godin ingangarir gumazim, a 110plan azenibar ikegha areme. ⁹ Ezi me an kuam isa Timnat Heresin nguibar ekiamin anefa. Kar an nguazir otevir mamra, a Efraimin mighsiar dozibar tongin ikia, notin amadaghan Gasin Mighsiamin boroghin iti. ¹⁰ Ezi Josua ko otivizi darazi bar ariaghire, ezi gumazamizir igiaba otivigha, men danganiba ini. Gumazamizir gin otivizir

2:3: Ua Me Ini 34:12; Godin Araziba 7:16; Josua 23:13; Onger Akaba 106:36 * 2:5: Ziar kam Bokim, an mingarim Hibrun akamin kamaghin ghu, “Azi darasi.” 2:9: Josua 19:49-50

kabanang, me Ikiavira Itir God gifozir puvati. Egha bizir a Israelian akurvagha amiziba, bar da gin amada.

Israelia ua Ikiavira Itir Godin ziam fer puvati

¹¹ Egha Israelia aser Balbar ziaba fava, arazir bar kuraba Ikiavira Itir Godin damazimin dagh ami. ¹² Me ua Ikiavira Itir Godin ziam fe puvati, a men inazir afeziabar God, a Godin Isipin kantrin aven me inigha azenan izezim. Me dikavigha tintinibar gumazamizir men tongin itibar asebar ziaba fe. Israelia uan iteviba apira aser kabar ziaba fava, Ikiavira Itir God gamima a bar men aningaghe. ¹³ Me ua Ikiavira Itir Godin aghuagha an ategha, Balin asem ko Astarten aser amizibar ziaba fe.

¹⁴ Ezi Ikiavira Itir God bar men aningagheghe, midorozir gumaziba ko okimakiar gumaziba ataghizi me iza Israelia misogha men biziba bar da okeme. Ikiavira Itir God me isa apanibar agharim gatizi, me tintinibar ikeghe iza bar me abira. Israelia mitivigh gavgavigh uari bagh misoghan ibura. ¹⁵ Me zurara misoghasa zuir dughiabar, Ikiavira Itir God men apanim gamua men akurvazir puvati, ezi me bar dughiar kuramin iti.

¹⁶ Ezi gin Ikiavira Itir God gumazir dapanir gavgavir maba isa Israelia ganingi. Ezi gumazir dapanir kaba, Israelian akuragha midorozir gumaziba ko okimakiar gumazibar aghariba da uam me ini. ¹⁷ Ezi gumazamiziba kamaghiram ami. Me gumazir dapaniba barazir puvati. Me akirim ragha Ikiavira Itir God gasaragha mati tuavimin amizim tintinimin gumaziba bagha arui moghin, me aseba bagha bar ikuvigha men damazibar uan teviba apiri. Me fo, men inazir afeziaba fomira Godin Akar Gavgavibar gin zui, ezi merara datirighin kamaghin amir puvati. Me zuamira tuavir aghuir kam ataki. ¹⁸ Dughiar aviriba,

apaniba paza Israelia gamima, me uan osimtiziba ko mizazir me isir kaba bagha aziava arai. Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God men apangkufi. Dughiaba zurara, Ikiavira Itir God Israelian ganasa gumazir dapaniba misefi, egha a gumazir dapaniba vaghavagha me ko ikia men akurvasi. Ezi gumazir dapanir kaba vaghvagha Israelian akurvagha apanibar gavgaviba da ua me isi. God zurara gumazir dapanir kamin akurvagh an gan mangi an aremeghamin dughiamin tugham. ¹⁹ Gumazir dapanir kam aremeghamin dughiamin gin, gumazamiziba uamategh uan arazir ghuribar amuam. Men arazir kuraba, men faragha ghuezir darazir arazir kurabagh afiragham. Me asebar gintigha dar ziaba fa uan teviba apiri. Me bar uan arazir kurar kaba ko akam batozir arazibar gin mangasa bar gavgafi, egha da ataghiraghan aghua.

²⁰ Ezi Ikiavira Itir God bar Israelian aningaghegha, kamaghin migei, "Gumazamizir kaba, ki fomira men inazir afeziaba ko Akar Dikirizir Gavgavim gamigha, an gin mangasa me mikeme, ezi me anebiki. Me nan akamin gin zuir puvati. ²¹ Josua angamira itir dughiamin, a men nguaziba inazir puvatigha areme, kamaghin amizi, ki ikizir igharaziba batueghan kogham. ²² Ki ikizir igharazir kabar amighti, me Israelian nighnizir gavgaviba basanti ki ganasa, me nan migirigiabar tuavimin gin mangam, mati men inazir afeziaba amizi moghin, o puvatigham."

²³ Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God ikizir igharazir kaba ataghizi, me Israelian nguazimin iti. A fomira Josua ataghizi, a me misogha me abirazir puvati. Ezi datirighin Ikiavira Itir God uaghan zuamira me batueghan kogham.

3

Ikiavira Itir God midorozir arazibar Israelian akak-
aghasa

¹ Ikiavira Itir God ikizir igharazir maba ataghizima, me Israelian tongin Kenanin nguazimin iti. Israelia faragha misogha Kenanin nguazim ini, ezi men marazi, midorozir tamın ikezir puvatigha midorozir arazibagh fozir puvati. God datirighin men gavgavimin ganigh foghasa. ² Ikiavira Itir God kamaghin damuva, vaghvagh Israelian igiar gin otiviziba midorozimin me geghan men sure damuam. ³ Kar God Kenanin nguazimin ataghizir ikiziba: Filistian 5plan nguibar ekiabar gumazamiziba, ko Kenanin nguibar ekiaba bar moghira, ko Saidonin gumazamiziba. Ezi Hivian Lebanonin Mighsiamin pin itiba, me Balhermonin Mighsiamin ikegha ghua, Hamatin nguibamin zuir tuavir akamin tu. ⁴ Ikiavira Itir God, Israelia tuisighasa ifonge, me ti an Akar Gavgavibar gintigham, o ti puvatigham? Kamaghin amizi, a gumazamizir kaba ataghizima, me Kenanin nguazimin iti. Akar Gavgavir kabanang, God fomira men inazir afeziaba bagha Moses ganingi. ⁵ Kamaghin amizi, Israelia, me Kenanian tongin apia, me Hitia ko Amoria ko, Peresia ko, Hivia ko Jebusian gumazamiziba. ⁶ Egha Israelia, Kenanian guiviba isa men iti, egha uan guiviba isa Kenanian otaribagh anidi. Egha me men asebar ziaba fe.

Otniel gumazir dapanimin oto

⁷ Egha Israelia Ikiavira Itir Godin damazimin arazir kuram gami. Me Ikiavira Itir God, uan God, bakinighinigha, arazir kuram gamigha Balin aseba, ko Astarten aser amizibar ziaba fe. ⁸ Kamaghin amizi, Ikiavira Itir God Israelian atara Mesopotemian atrivim Kusan Risataim ataghizima, a midorozimin me gafira. Israelia 8plan azenibar atrivim Kusan Risataimin gavgavimin apengan iti. ⁹ Egha Israelia Ikiavira Itir God bagha araima, Ikiavira Itir God me bagh akurvazir gumazir mam amisefe, an ziam Otniel. Otniel

a Kenasın otarim, ezi Kenas a Kalepın dozim. Ezi Otniel atrivir kam da ua me ini. ¹⁰ Ezi Ikiavıra Itir Godın Duam iza Otniel gizivazima, a Israelian gumazir dapanimin iti. Ezi a ghuava Mesopotemian atrivim ko misosi, ezi Ikiavıra Itir God Otnielin akurazima an atrivir kam abira. ¹¹ Egha gın, Israelia ua midorozir tam gamir puvatigha ikia ghua 40plan azeniba givazima, Kenasın otarim, Otniel, an areme.

Ehut gumazir dapanimin oto

¹² Ezi Israelia uamategha Ikiavıra Itir Godın damazimin an aghuazir arazir kuram gami. Ezi Ikiavıra Itir God gavgavir ekiam isa Moapian Atrivim Eklon ganingizima, a Israelia abira. ¹³ Eklon Amonia koma Amalekia akuvagha me ko akam akirigha ghua, Israelia misogha me abiragha, Temer Detba Itir Nguibar Ekiam ini. ¹⁴ Ezi Israelia, Atrivim Eklonın apengan ikia ingangarir gumazamizir kinibar min ingara ghua 18plan azenibar tu.

¹⁵ Egha Israelia Ikiavıra Itir God bagha araima, a me bagh akurvazir gumazir mam amisefe, an ziam Ehut, an apaniba da ua me iniam. Ehut Benjaminın anabamin gumazir mam, a Geran otarim, an agharir kiriamın ingarir gumazim. Dughiar kamin, Israelia bizir aghuir maba isa Moapian atrivim, Eklon bagha da amadima, Ehut da inigha ghu. ¹⁶ Ehut faragha ua bagha midorozir sabar ghumtizir pumuning itir mamın ingarigha, an miriamning viraram aning amine. Midorozir sabar ghumtizir pumuning itir kamın ruarim 50 sentimitan tu. Egha dughiar an Atrivim Eklon bagha mangasava amimin, a midorozir sabar ghumtizir pumuning itir kam isa uan agharir guvimin apengan buar akirimın korotiar ruarimin aven a modo. ¹⁷ Egha bizir aghuir kaba inigha Atrivim Eklon bagha zui. Eklon, a namnam saram aghungizir gumazir dafam. ¹⁸ Ezi Ehut ghua bizir aghuir kaba isava

Eklon ganigha givagha, a gumazir a ko bizir aghuiba atera ghuezir kaba ko, me uamatenge.

¹⁹ Me ghua Gilgalin nguibamin boroghin, dagiabar gumazir nedazibar ingarigha da asezir danganimin otifi. Egha danganir kamin, Ehut Moopian atrivimin ganasa a bagha uamatenge. An Atrivim Eklonin ganigha kamaghin a migei, "Atrivim, ki ni mikimamin migirigiar mam iti, ni uabira a baragham." Ezi atrivim kamaghin uan ingangarir gumazibav gei, "Ia mangi, ga uaningra ikiam." Ezi ingangarir gumaziba bar moghira azenan ghue. ²⁰ Ezi atrivim uabira uan dipenimin aven, an pin itir danganir orangtizimin avughsava irighav iti. Ezi Ehut a bagha izava a migei, "Ki God da izezir migirigiar ni mikimamin mam iti." Ezi atrivim dikavigha tuzima, ²¹ Ehut uan agharir kiriamin, dafarir guvimin apengan korotiar ruarir aruzimin aven, buar akirim gisin modozir sabam asigha, atrivimin navim gasara. ²² Ezi Ehut atrivim da sabar ghumtizir pumuning itim asizir puvati, an ghumtizim ko an misiam sara bar an navimin aven ghu. Ezi an navimin ovim midorozir sabam noke, ezi a bar an aven ghua an akirir agharimin tu. ²³ Ezi Ehut dipenimin aven avughsazir danganim ategha azuarimin azenan otogha deragha tiar akamning asaragha ghu. ²⁴ Ezi gin an ingangarir gumaziba iza garima, me itiar akamning dukua. Ezi me uarira uariv gia ghaze, "Atrivim ti uan avughsazir danganimin ikia uan davir danganimin aven ikiam." ²⁵ Ezi atrivimin ingangarir gumaziba uan atrivim mizua ikia ghua amia, me itiam kuigh aven mangan an amigha, bar dughiar ruarimin a mizua ghua ghaze, e uari aven mangi ganigham. Egha me ki inigha tiam kuigha garima, Ame! Men gumazir aruam aremegha vazimin irighav itil

²⁶ Ezi ingangarir gumaziba pura gara itir dughiamin,

Ehut arav ghugha gifa. An ara ghua, danganir me dagiabar gumazir nedazibar ingarigha da asezimin otogha, dagh itagha, bar ara ghua Seiran nguibamin modo.

²⁷⁻²⁸ Egha a gin azenim girigha Seiran nguazimin ghua, Efraimin anababar mighsiar dozibar otogha sigham givi, a men dimti me izi uari akuvagh mangi misogham. Israelia iza uari akuvazi, Ehut kamaghin me migei, “Ia nan gin izi. Guizbangira, Ikiavira Itir God ian apaniba, Moapia isa ian agharim gatigha gifa. Ia me abiragham.” Kamaghin amizi, me mighsiar dozibar itir nguibaba ategha, Ehutin gin uaghira Moapia bagha Jordanin Fanemin men arafa, eghti men tav fanem girigh vongin mangan kogham. Ezi me Moapian misozima, men tav arav ghuzir puvati. Bar puvati. ²⁹ Ezi dughiar kamin Israelia Moapian 10,000plan midorozir gumazir gavgavibav soghezi me ariaghire. Tav arav ghuzir puvati. ³⁰ Kamaghira, Israelia dughiar kamin Moapia gafiragha, ua midorozir tam gamazir puvatigha ghua 80plan azenibar tu.

Samgar gumazir dapanimin oto

³¹ Gumazir dapanim Ehutin gin, gumazir dapanir igharazim oto, an ziam Samgar, an Anatin otarim. Me zuamira ingangarim damuasa bulmakaubar avizir aghorir mam, an a isa, Filistiabar 600plan gumazibav soghezi me ariaghire. A uaghan apanibar agharimin ua Israelia ini.

Deboran eghaghanim

4

(Sapta 4--5)

Debora ko Barak apaniba abira

¹ Ehut aremezi, Israelia ua Godin damazimin an aghuazir arazir kurabagh ami. ² Kamaghin amizi, God Jabin ataghizi, a uaghan me abira. Jabin, a Kenanian

atrivir mam, egha Hasorin nguibamin garir atrivim. Atrivim Jabin, an midorozir gumazibar dapanim Sisera, a nguibar ekiam Haroset Hagoimin gumazir mam. ³ Atrivim Jabin, ainin midorozir karisin 900pla iti. A bar pazavira Israelia gamuava, tintinibar me misogha me gasighasigha ghua 20plan azenibar tu. Kamaghin amizi, Israelia uarir akurvaghasa Ikiavira Itir God bagha arai.

⁴ Ezi dughiar kamin, Godin akam inigha izir amizir mam iti, an ziam Debora. A gumazir mamın amuim, an ziam Lapidot. Dughiar kam Debora amizir dapanımın ikia nighniziba isa Israelia ganidi. ⁵ Debora zurara Temer Detin Povimin apiav itima, Israelia uan osimtiziba inigha a bagha izima, a kotin aven men osimtiziba tuisizima, me an migirigiaba barasi. Temer kam, Rama ko Betelin nguibar ekiamningin tizimin, Efraimin anabamin nguazimin mighsiar dozimin iti.

⁶ Dughiar mam Debora Barakin dei, a Kedesin nguibamin Naptalin anabamin nguazimin itir gumazir mam, Abinoamin otarim. Egha Barak izima, Debora kamaghin a migei, "Ikiavira Itir God, a Israelian God, a migirigiar kam ni daningasa, 'Ni mangi Naptalin anabam ko Sebulunin anabamin gumazir 10,000pla inigh izi Taborin Mighsiamin me akufagh. ⁷ Ki Sisera inigh izam, an Atrivim Jabinin midorozir gumazibar dapanim. A izi Kisonin Fanemin ia ko misogham. A uan midorozir karisba ko uan midorozir gumazir aviriba inigh iziti, ki me isi ian agharim darigham.'"

⁸ Ezi Barak akar kam baregha kamaghin Deboran migei, "Ni na ko mangiti, ki mangam. Ni na ko mangan koghti, ki mangan kogham." ⁹ Ezi Debora kamaghin an akam ikaragha ghaze, "Ki guizbangira ni ko mangam. Eghti midorozir kamin aven Ikiavira Itir God Sisera isi amizitamin agharim darigham. Kamaghira, nirara, midorozir kam

bagh ziar ekiam inian kogham. Puvati.” Egha Debora dikavigha Barak ko Kedesin nguibamin zui. ¹⁰ Ezi Barak Sebulunin anabam ko Naptalin anabamin gumazibar di-
agha Kedesin zui. Dughiar kam 10,000plan gumaziba a
ko misoghasa zui. Ezi Debora uaghan me ko zui. ¹¹ Ezi
dughiar kamin, Heber a Kinian adarazir mav, a Kinia
ataki, me Mosesin ivozir afeziam Hobap, an ovavir boriba,
a me ategha ghua uan averpenim Kedesin nguibamin
boroghin, Sananimin itir okin temer ekiamin boroghin an
ingari.

¹² Ezi Sisera kamaghin oraki, Abinoamin otarim Barak
ghua Taborin Mighsiamin ghuanabo. ¹³ Egha Sisera
uan 900plan ainin karisba ko uan midorozir gumaziba
bar men diagha, me inigha Kisonin Faner gigir dipaba
pura datimin boroghin, Haroset Hagoimin nguibamin zui.
¹⁴ Ezi Debora kamaghin Barak migei, “Aria, ni dikav-
igh, e mangam. Ikiavira Itir God nin faragh mangam.
Datirighin dughiar kamin Ikiavira Itir God nin akuragh,
Sisera isi nin agharim datigham.” Ezi Barak zuamira
10,000plan midorozir gumaziba inigha Taborin Mighsiam
ategha uaghiri. ¹⁵ Barak uan midorozir gumaziba ko ghua
otogha midorozim forezir dughiam, Ikiavira Itir God men
damazimin Sisera gamizi, an ainin karisba ko midorozir
gumaziba bar ongani. Ezi Sisera uan karis ategha uan
suemningin arav ghua. ¹⁶ Ezi Barak men karisba ko mi-
dorozir gumazibar agiragha ghua, Harosetin Hagoimin
nguibamin oto. Egha Barakin midorozir gumaziba, Sis-
eran midorozir gumazibav soghezi me bar ariaghire, men
tav ua itir puvati.

¹⁷ Ezi Sisera ara ghua Jaelin averpenimin ghua, a Heberin
amuim, Kinin adarazir mav. Hasorin nguibamin Atrivim
Jabin, a Heberin adarazir namakar aghuim, me deravira
uari inigha ikia, uariv sozир puvati. ¹⁸ Dughiar kamin, Jael

Siseran gari a izima, Jael averpenim ategha azenan iza kamaghin Sisera migei, “O nan gumazir aruam, ni aven izi daperagh. Ni nan averpenimin aven izi avughsam. Ni atiatingan marki.” Ezi, Sisera Jaelin averpenimin aven ghuzima, Jael nir mitiar mam inigha anevara. ¹⁹Ezi Sisera Jael migia ghaze, “Nan kuarim nan piri. Ni dipatam na daningighti ki anemeka.” Ezi Jael memen nir me dipaba tuasa isamizir, memen oter eborim itir mam kuigha, a isa a ganingi. Ezi Sisera anemezi, Jael uam anevaragha a modo. ²⁰Ezi Sisera kamaghin Jael migei, “Ni averpenimin tiar akamin tughiv ikiti, gumazitam izi nin azaragham, ‘Gumazitam kagh iti?’ Eghti ni kamaghin a mikim suam, ‘Puvati.’”

²¹Ezi Siseran mikarzim bar an amirazi ana aremezi moghin akui. Ezi Jael dafarir vuemin averpenibar benibar suizir afughafuzir mamın suira, egħa dafarir vuemin ingangarir gumazibar haman suiragħa, bar aghumra Siseran amuda zui. An haman suiragħa ghua afughafuzir kam isa Siseran dakurum gasaragħa, afughafuzim gafuzi, a bar anemikiragħa nguazim giragħu. Ezi Sisera areme. ²²Dughiar kamin, Barak Sisera buria izima, Jael ghua a batogħa kamaghin a migei, “Ni iziti, ki ni inigh mangi gumazir ni ruiagħa aruim, nin akagħam.” Ezi Barak a ko averpenimin aven ghua garima, Sisera aremegħa givagħa irighav itima, afughafuzir kam an dakurumin migoroghav ikia mamaghira iti.

²³Ezi dughiar kamin God Israelian akuragħa, men damazimin Kenanian Atrivim Jabin abirazi, a bar aghum-siki. ²⁴Ezi Israelia misogħa ghua bar gavgavigha Kenanian atrivim Jabin ko an midorozir gumazibagħ asighasiki.

5

Debora ko Barakin onger akam

¹ Dughiar kam Debora ko Abinoamin otarim Barak, aning ighiar kam bange:

² E Ikiavira Itir Godin ziam fam.

Israelian gumazir dapaniba dikavigha deravira gumazamizibar faragha ghua, pamten misoghasa nighnisi.

Ezi gumazamiziba misoghasa pamtemin nighnigha bar akonge.

E Ikiavira Itir Godin ziam fam!

³ Ia atriviba, oragh!

Ia gumazir dapaniba, ia deravira kuariba arigh oragh!

Ki Ikiavira Itir God bagh ighiatam bangiva marvibagh iviam.

Ikiavira Itir God, a Israelian God, ki a ginighnigh ighiam damuam.

⁴ O Ikiavira Itir God, ni Seirin Mighsiam ataghizir dughiam,

kar Idomin nguazim,

ni izaghirima,

mikimkizim nguazim ginobazi,

amozim arigha mighsiabar izaghiri.

Bar guizbangira, dipar dafam overiamin ghuariabar ikegha

nguazimin izaghiri.

⁵ Mighsiaba Ikiavira Itir Godin damazimin vazvasi,

a Sainaian God,

a Ikiavira Itir God, Israelian God.

⁶ Anatin otarim Samgarin dughiam,

ko Jaelin dughiam,

gumazir dagiaba bagha biziba amadiba,
me okimakiar gumazibar atiatia uamategha tuavir
ekiamin aruir puvati.

Me mangi zegh gamua,
egha moga kiriar tuavir dozibagh arui.

⁷ O Debora, Israelin kantrin nguibar doziba itir gumaza-
miziba, me bizitam gamizir puvati.
Me pura ikia ghua dughiar ni otozimn tu.
Guizbangira, ni Israelian tongin ikia mati men ganamin
amebar mam.

⁸ Ezi Israelia aser igiabar gin zuir dughiamin,
midoroziba me batifi.
Israelia midorozir gumazir 40,000pla iti,
egha me bar moghira misoghamin oraba ko afuziba
puvati.

⁹ Ki uan navir averiamin aven, Israelian midorozir gu-
mazibar faragha zuir gumazir dapanibagh nigh-
nighavira iti.
Guizbangira, men marazi uari isa midorozim ganidi.
Kamaghin, e Ikiavira Itir Godin ziam fam.

¹⁰ Ia gumazir donkin ghurghuribar satelbagh apiagheriba,
ko ia uan suebar tuavibagh aruir gumaziba,
ia bizir kamin gun mikim.

¹¹ Ia oragh! Gumazamizir mozir dipaba uari akuvava
dipaba isava sipsipbagh anidiba,
me Ikiavira Itir Godin migia ghaze, an arazir
aghuibara amuava apaniba abira.
Egha me uaghan ghaze, Israelin kantrin nguibar doziba
itir gumazamiziba, bar deragha apanibagh afira.

Egha Ikiavira Itir Godin gumazamiziba uan nguibaba ategha, izaghira nguibar ekiamin tiar akamin ize.

¹² O Debora, ni osegh dikavigh en faragh mangi.

Ni faragh mangi ighiatam bangi!

O Abinoamin otarim Barak, ni dikafigh!

Ni midorozim gafiragh apaniba dikabiragh.

Egh ni midorozimin aven iniamin kalabuziar gumazir kaba inigh, men aku izi.

¹³ Ezi midorozir gumazir aghuir ikiavira itiba, izaghira uan gumazir dapaniba ko uari akufi.

Ikiavira Itir Godin gumazamiziba a bagha iza mi-soghasa uari akufi.

¹⁴ Efraimin anabamin adarazi izaghira danganir zarimin oto,

Efraimin adarazi fomira Amalekia abiragha men nguazim ini.

Me datirighin Benjaminin anabamin adarazir gin zui.

Ezi Makirin adarazir gumazir dapaniba uaghan izaghiri.

Ezi Sebulunin anabamin gumazir dapaniba uan ghuarar gavgavibar suigha izaghiri.

¹⁵ Ezi Isakarin anabamin gumazir dapaniba Debora ko izi.

Isakarin anabamin gumazir kaba deravira Barakin gin zuima,

a men faragha ghua zuamira danganir zarimin zui.

Ezi Rubenin anabamin adarazi nighnizir pumuning ikia manghan aghua.

¹⁶ Ia Rubenin anabamin adarasi, ia tizim bagha sipsipba ko ikiavira iti?

Ia sipsipbar garir gumaziba, ia ti sipsipbar deir buaber dimdiam baraghasa?

Bar guizbangira, Rubenin anabamin adarazi

nighnizir pumuning iti.

¹⁷ Ezi Gileatin Distriġhin itir adarasi, me pura Jordanin Fanemin vongin aruem anadi naghin ikiavira iti.
Ezi Danin anabamin adarasi, bizir tizim bagha kuribar ingari?

Ezi Aserin anabamin adarazi ongarir dadarimin iti.
Me pura ongarir miriamin, kuriba itir danganimin uarira iti.

¹⁸ Ezi Sebulunin anabam ko Naptalin anabamin adarasi, uan mikarzi bagh nighnizir puvati.

Me pamtem midorozim damuasa gavgavigha, atam midorozir danganimin oveghai.

¹⁹ Dughiar kamın, Kenanian atriviba Tanakin nguibamin izegha,

Megidon dipamin boroghın misosi.

Kenanian atriviba misogha, midorozim gafirazir puvati.

Me uaghan silvan taba inizir puvati.

²⁰ Overiamin itir mikoveziba uaghan misosi.

Da pin overiamin uan tuavimin ghua, Sisera ko misosi.

²¹ Ezi Kisonin Fanemin aperiam me inigha ghue.

Faner kam fomira iti, an aperiam bar gavgafi.

Ki uan navir averiamin aven uabira uabi migia ghaze,

ki bar uabin gavgavigh midorozir gumazir gavgavimin min daru mangam!

²² Ezi hoziar atamra ivemara zuiba,

me pamtem uan suebar nguazim gabiri a tingaghavira iti.

²³ Ezi Ikiavira Itir Godin ensel kamaghin migei,

“Merosin nguibar ekiamin gumazamiziba Ikiavira Itir Godin akurazir puvati.

Me midorozir gumazibar min iza apanibav sogha
Ikiavira Itir Godin akurazir puvati.

Kamaghin, ia Godin diagha kamaghin an azai,
A Merosin nguibar ekiam, ivezir kuram a daningam,
eghti a bar ikuvigham.
Eghti gumazamizir nguibar ekiar kamın itiba me
uaghan ikuvigham.”

²⁴ Jael, a Heberin amuim, ezi Heber a Kinian adarazir
gumazir mam,
God deraghviram a damuti,
an navim bar akuegham.
An navir agorogem, averpenimin aven itir amizir
igharazibagh afiragham.

²⁵ Sisera dipam bagha Jaelin azarazi,
an oter eborim a ganingi.

An oter ovim itir bar aghuarim inigha
itarir ganganir aghuarim itimin a inigha izi.

²⁶ A dafarir vuemin averpenibar benibar suizir afugha-
fuzir mamın suira,
egha dafarir vuemin ingangarir gumazibar haman
suira.

A Siseran dakurum misogha anebiki.

A guizbangira an dakurum gafuzima an okoriaghiri.
A Siseran dakurum gasaragha afughafuzim gafuzi,
afughafuzir kam anemikiragha vongin otogha
nguazim giraghu.

²⁷ Ezi Sisera tevimning apirigha soroghafariba kunigha,
Jaelin dagarimningin boroghin irighav iti,
gumaka a uam angamira itir puvati.
A bar aremegha gifa.

²⁸ Ezi Siseran amebam saghon mitighav ikia, aminim ivair
tiar akamin saghon mar garima, a izir puvati.

A winduan uan damazimning atigha gara ghua kamaghin migei,

“Manmaghin amizi, Siseran karis bemira izezir puvati?
Tizim bagha an hoziaba zuamira ua izezir puvati?”

²⁹⁻³⁰ Ezi an fofozir amizir mam kamaghin an akam
ikaragha ghaze,

“Midorozir gumaziba ti apanibagh afiragha, uari
bagha bizir aghuiba buria tighar da isi uari bagh
da tuiragh uari daningam.

Egh amizir igiar vamira o pumuning, midorozir
gumaziba vaghvagha me iniasa ifonge, me men
suiragh arazir kurabar me damuam.

Egha me ti Sisera bagh korotiar aghuiba iniasa da
buriavira iti.

Egha inir aghuir me kurkazir aghuibar isamiziba buri
da inigh izi, uan amuiba ko guivibar kurukam.”

Ezi Siseran amebam uaghan kamaghira nighnisi. Ezi
puvati.

³¹ O Ikiavira Itir God, kamaghira nin apaniba mar oveng.
Eghti nin namakaba mar angazangarimin min isir-
agh, mati aruer angazangarim otogha pamten
nguazim gisira.

Ezi dughiar kamin gin, Israelian nguazim 40plan azeni-
bar midoroziba puvatigha avughse.

Gideon ko Abimelekin eghaghanim

6

(Sapta 6--9)

Ikiavira Itir God ingangarim isa Gideon ganidi

¹ Ezi gin, Israelia ua arazir kuram Ikiavira Itir Godin
damazimin a gami. Kamaghin, a Midianian adarazi

ataghizi, me 7plan azenibar me abiragha, me gativagha men gari. ² Guizbangira, Midianian adarazir gavgavim bar Israelian gavgavim gafira, kamaghin, Israelia Midianian adarazir arava dagiar toribar moga, uaghan danganir gavgavir aghuir mabar modi. ³ Israelia dagheba oparamin dughiabar, Midianian adarazi ko, Amalekia ko, aruem anadi naghin iti darazi izava Israelia misosi. ⁴ Egha me nguazir kamin uari bagha averpenibar ingara dar ikia, men azenibar daghebagh asighasigha, ghua Gasan nguibar ekiamin tu. Egha daghetam ataghizi, a itir puvati. Me uaghan men bulmakauba ko sipsipba ko donkiba inigha ghue. ⁵ Egha me uaghan uan averpeniba ko bulmakauba sara izi, mati aparir irubuaba uari akuvagha izi moghin, men gumazamiziba ko kamelba bar aviraseme. Guizbangira, gumazitam me mengan iburagham, ezi me izava Israelian azeniba bar dagh asighasiki. ⁶ Ezi Midiania bangin, Israelia gavgaviba bar puvatigha daghem bangin amira. Kamaghin amizi, Israelia datirighin uarir akurvaghasa Ikiavira Itir God bagh aziava arai.

⁷ Israelia, Midiania paza me gamir bizim ginighnigha, uarir akuvaghasa Ikiavira Itir God bagh arai. ⁸ Ezi Ikiavira Itir God, Godin akam inigha izir gumazir mam amadazi, a me bagha izi. A kamaghin migei, "Ikiavira Itir God, a Israelian God, a ghaze, Bar fomira Isipia dughiar ruarimin ia gativagha ian garima, ia men ingangarir gumazamizir kinibar iti. Ezi ki Isipin kantrin aven ia inigha azenan izegha gifa. ⁹ Ki Isipian agharim da ua ia inigha gifa. Egha uaghan nguazir kamin gumazir paza ia gamibar agharim da ua ia inigha gifa. Ia izir dughiamin, ki me batoghezi me bar ghue. Egha ki uaghan men nguaziba isa ia ganingi. ¹⁰ Egha ki kamaghin ia migei, 'Ki Ikiavira Itir God, ian God! Ki Amorian asebar ziaba fan ian anogoroke. Gumazir kaba ia men nguazimin apia.' Ezi ia nan akam batoke."

¹¹ Ezi Ikiavira Itir Godin ensel iza, Ofran nguibamin boroghin itir okin tememin apengan aperaghav iti. Ofra a Joasin nguibam, Joas a Abieserin adarazir gumazir mam. Ezi an otarim Gideon, a nimira wainin oviziba mirmimir dagiar miner ekiamin aven modoghav iti. Egha an an aven Midianian modogha, witin oviziba dikabira da mirmira iti.

¹² Ezi Ikiavira Itir Godin ensel a batogha a migia ghaze, “O midorozir gumazir bar gavgavim, Ikiavira Itir God ni ko iti.” ¹³ Ezi Gideon a ikaragha ghaze, “O gumazir ekiam, ki bizitam bagh nin azangasa. Ikiavira Itir God, e ko itima, ezi bizir kaba manmaghsua e batifi? Ezi bizir aghuir a en inazir afeziabagh amizir kaba, da managhira iti? E dar garir puvati. Ikiavira Itir God, ti e inigha Isip ategha azenan izes ti? Egha datirighin Ikiavira Itir God, e ategha e isa Midianian agharibagh ariki.”

¹⁴ Ezi Ikiavira Itir God ragha kamaghin Gideon migei, “Ni bar uan gavgavim sara mangi Midianian agharim da, ua Israelia inigh. Ki uabi ni amadazi ni zui.” ¹⁵ Ezi Gideon kamaghin Ikiavira Itir Godin azaragha ghaze, “Gumazir ekiam, ga uaning, ki manmaghira Israelian akuragh ua me inigham? Ni fo, nan ikizimin adarazi me ziar ekiaba ko gavgaviba puvati. Manasen anabamin aven itir darasi, me bar e gafira. Ezi nan ikizimin tongin aven, ki pura gumazir kinim, egha uan aveghbuabar, gumazir bar abuananam.”

¹⁶ Ezi Ikiavira Itir God, kamaghin a migei, “Ki ni ko ikiti, ni Midiania misoghti me bar arimighiregham.”

¹⁷ Ezi Gideon kamaghin an akam ikaragha ghaze, “Ki guizbangira nin damazimin gumazir aghuim, ni bizitam damighti, ki ganigh fogh suam, ni guizbangira Ikiavira Itir God na migei. ¹⁸ Ni zuamira mangan marki. Ki mangi daghetaba inigh, bizir aghuibar min da ni daningam. Ni kagh na mizuam.”

Ezi ensel kamaghin miġei, “Ki ni mizuam iki mangiti ni uamategh izam.”

¹⁹ Ezi Gideon aven ghua memen igiar mam tuazi a isi. Egha plauan yisba puvatizir maba uaghan da tuezì da isi, dar osimtìzim 25 kilogremìn tu. An asìzir tuzir maba isava akìrar mam gaghuigha, diparsìzim isava mìnner mam gati. Egha a da inigha ghua okin temer povimìn Ikiavira Itir Godìn ensel ganingi. ²⁰ Ezi ensel kamaghin a miġei, “Ni izi asìzir tuzir kam ko yis puvatizir bretìn kam isiva dagiar kam gisìn aning atìgh. Egh diparsìzim isi aning gingegh.” Ezi Gideon ensel mikemezi moghiram ami. ²¹ Ezi Ikiavira Itir Godìn ensel, asadivir aghorir mam uan dafarimìn an suiragha an otevim isava asìzir tuzim ko bret gisìn anetìgha uam an suira. Ezi avim zuamira dagiam gisìn otogha asìzir tuzim ko bretìn isi. Ezi ensel zuamira ghuzi, Gideon a bagha garava avenge.

²² Ezi Gideon datirighìn fo, a Ikiavira Itir Godìn enselin gani, egha bar aguaghfagha ghaze, “Ame! O Ikiavira Itir God, nan Ekiam, ki datirighìn nin enselin guamin gani. Datirighìn bizir tizitam na batogham? Ni nan akuragh!”

²³ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin a miġei, “A dera, ni atiatingan marki. Ni ovengan kogham.”

²⁴ Kamaghìn, Gideon danganir kamin Ikiavira Itir God bagha ofa gamir dakozir mamìn ingarigha kamaghìn a dibora ghaze, “Ikiavira Itir God, a gumazir navir amirizim anidim.” Dughiar kamin ikegha iza datirighìn, ofa gamir dakozir kam, Ofran danganir kamin mitìghav ikiavira iti, kar Abieserìn adarazir nguazim.*

* 6:24: Miġirigiar kam, “ofa gamir dakozir kam, Ofran danganir kamin mitìghav ikiavira iti,” kar miġirigiar datirighìn itir puvatizim. Puvati. A gumazir fomira akinafarir kam osirizimìn dughiamìn iti.

²⁵ Ezi dimagarir kamın Ikiavira Itir God kamaghın Gideon miği, “Ni mangi uan afeziamin bulmakaubar tongın, bulmakaun apurim inigh, kar an namba tu bulmakaun apurim, a 7plan azeniba iti. Egh ni uan afeziamin marvir guar asem Balın ziam fasa ingarizir ofa gamir dakozim apırigh. Egh aser amizim Aseran nedazim itir temer akinir ekiam okegh, kar temer akinir ekiar ofa gamir dakozimin boroghın mitighav itim. ²⁶ Egh ni mighsiar dozir kam gisin na bagh deraghvira ofa gamir dakozir tamın ingarigh, ki Ikiavira Itir God. Ni gın, namba 2 bulmakaun kam misueghiva, dipenir akinir ni dutuzimin avim atigh, namba 2in bulmakaun kam isi, ofan min a tuaghti, a bar isi mighirigh.” ²⁷ Ezi Gideon uan 10plan ingangarir gumaziba inigha Ikiavira Itir God mikemezi moghın ami. Ingangarir kam, Gideon aruemin a gamizir puvati. Gideon nguibar ekiamın itir gumazir igharaziba ko a uan adarazir atiatingi. Kamaghın amizi, a dimagarimin a gami.

²⁸ Bar mizarazimin nguibar ekiamın itir gumazamiziba dikavigha garima, Balın ziam famin ofa gamir dakozim ko aser amizim Aseran nedazim itir temer akinir ekiar an boroghın mitighav itim, itir puvati, aning dipiriaghiri. Egha me ganigha fo, gumazitam ti ofa gamir dakozir igiamın ingarigha, namba 2 bulmakaun apurim isa ofa gamigha gifa. ²⁹ Ezi gumazamiziba uarira uarir azai, “Tinara bizir kam gami?” Me azangsigha ghua kamaghın fo, Joasin otarim Gideon, a bizir kam gami.

³⁰ Ezi me kamaghın Joas miği, “Nin otarim, asem Balın ofa gamir dakozim ko, aser amizim Aseran temer akinir ekiar an boroghın mitighav itim apiriaghati. Kamaghın, ni a inigh kagh iziti, e a misueghti an a aremegham.”

³¹ Ezi Joas kamaghın gumazir an ataribar akam ikaragha ghaze, “Ia asem Balın akurvaghasa na gimobi? Gumazir

manam asem Balin akurvaghasa na dosi, aruem tighar anangamin dughiamin an a aremegham. Ofa gamir dakozir me dipirizir kam, kar Balin ofa gamir dakozim. Kamaghin, Bal guizbangira god, a uabi uabin akuragh.”

³² Dughiar kamin ikegha zui, Gideon ziar igiam iti. An afeziam Joas kamaghin migei, “Gideon asighasighizir ofa gamir dakozir kam, kar Balin bizim. Kamaghin, Bal uabi uabin akuragh.” Kamaghin, me “Jerubal,” Gideon gati.†

³³ Dughiar kamin, Midianin adarazi ko Amalekia, ko aruem anadi naghin itir gumazamiziba, me uari akuvagha iti. Egha me Jordanin Fanem abigha vongin ghua, Jesrilin danganir zarimin averpenibar ingarigha dar iti. ³⁴ Ezi Ikiavira Itir Godin Duam iza Gideon avaragha an itima, a dikavigha, Abieserin adarazir diaghti me izi an gin mangasa, a sipsipin komin ingarizir sigham givi. ³⁵ A uaghan gumazir maba amadazi, me ghua Manasen anabamin nguazimin itir adaraziv gia ghaze, me izi an gin mangam. A uaghan Aser ko Sebulun ko Naptalin anababar adarazir mikimasa, gumazir maba amangi. Ezi me uaghan dikavigha iza a ko uari akufa.

³⁶ Ezi Gideon kamaghin God migei, “Ni na migia ghaze, ni na damuti ki Israelian akuragham, ki bar guizin foghasa nin akar dikirizir kam a guizbangira, ga uaning, ni arazitam nan akagh. ³⁷ Ni gan, danganir e witin dafariba amisevimin, ki sipsipin arizitaba nguazim darigham. Eghti mizaraghara ghuariar dipam sipsipin arizir kabar ikiva, egh nguazim gireghan koghti, ki kamaghin fogh suam, mati ni mikemezi moghin, ki Israelian akurvagham.” ³⁸ Ezi bizir kam, Gideon God ko mikemezi moghin oto. Ezi Gideon mizaraghara oseghe dikavigha ghua sipsipin arizir

† 6:32: Ziar kam Jerubal, an tiarim Hibrun akamin kamaghin ghu, “Bal uabi uabin akuragh.”

an atizimîn ganasa zui. Egha sipsipin arizim ghavkira an gari, dipam an iti, o puvati. Ezi dipam a gizifa, an an munumuti, dipam itarir ekiatam gizivagham.

³⁹ Egha gîn Gideon ua ghua kamaghîn God miġia ghaze, “O Ikiavira Itir God, ni nan ataran marki. Ki ua miġirigiatam damuasa. Ga uaning, ki kamaghsua, ni na ateghti, ki ua sipsipin arizim damigh an ganika. Eghti dughiar kamin ghuariar dipaba tintinibar nguazim giregh, eghti sipsipin arizimra misingigh iki.” ⁴⁰ Ezi dimagarir kamin, God, Gideon mikemezi moghin ami. Sipsipin arizimra misingizi, nguazim, ghuariam bar a gire.

7

Gideon Midiania gafira

¹ Ezi Jerubal, kar Gideon uabi, a uan midorozir gumaziba ko bar mizaraghara dikavigha ghua, Harotin emimirimin miriamin averpenibar ingarigha iti. Ezi Midianian averpeniba, Moren miġhsiamin boroghin danganir zarimin, Gideonin amadaghan notin iti.

² Ezi Ikiavira Itir God kamaghîn Gideon miġei, “Ki ian akuragh Midiania misoghasa ifonge. Ezi midorozir gumazir bar avirim ni ko iti. Me ti kamaghîn nighnigh suam, ‘E uarira, uan gavgavibar Midiania misogh me abiragham.’ Egh me uan ziaba fam. Me ti kamaghîn nighnigh, egh kamaghîn mikemeghan kogham, ki Ikiavira Itir God, ki men akuragham. ³ Kamaghîn amizi, ni kamaghîn me mikim, ‘Gumazir manam atiati, a Gileatin Miġhsiam ategh uamategh uan nguibamin mangi.’” Ezi Gideon kamaghîn me tuisigha, me mikemezima, 22,000plan midorozir gumaziba dikavigha uamategha ghue. Ezi 10,000plan midorozir gumaziba ikiavira iti.

⁴ Egha gin, Ikiavira Itir God kamaghin Gideon migei, “Midorozir gumazir aviriba ikiavira iti. Ni me inigh emimirimin magiriti, ki nin akuragh me abigham. Gumazir manam ni ko mangisi ki anemiseveghti, a ni ko mangam. Eghti ki kamaghin ni mikim suam, gumazir kam ni ko mangan kogham, eghti a mangan marki.”

⁵ Ezi Gideon gumaziba inigha emimirim giraghu. Ezi Ikiavira Itir God kamaghin a migei, “Ni gumazibav kimti me dipam ami. Gumazir afiabar min mizebar dipam apiba, ni me isiva bizir vamiran me atigh. Egh gumazir iteviba apirigha uan dafaribar dipam apiba, me isiva bizir igharazimin me atigh.” ⁶ Ezi Gideon garima, 300plan gumazibara uan dafaribar dipam api, ezi igharaz darazi bar moghira iteviba apirigha uan mizebar dipam api.

⁷ Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Gideon migei, “Gumazir 300plan dafaribar dipam ameziba, ki ian akuraghti, ia Midiania gafiragham. Egh ni gumazir igharazibav kemeghti, me uamategh uan nguibabar mangi.”

⁸ Kamaghin, Gideon gumazir igharazibar dagheba ko sighaba me dama ada inigha me mikemezi, me uamategha uan nguibabar ghue. Ezi 300plan midorozir gumazir kaba, me gumazir igharazibar dagheba ko sighaba ini. Dughiar kamin, Gideonin gumazibar averpeniba mong pin amadaghan itima, Midianian averpeniba, vin amadaghan danganir zarimin iti.

⁹ Ezi dimagarir kamin, Ikiavira Itir God kamaghin Gideon migei, “Ia mangi Midianian danganimin midorozim foregh. Ki ian akuragh Midianian gumazibav sogh me abiragham. Guizbangira, ki me isa ian agharim gatigha gifa. ¹⁰ Ni midorozim foran atiatigh, uan ingangarir gumazim, Pura, inighti a nin gin mangi, Midianian averpenibar magiri. ¹¹ Egh men migirigiaba baraghiva misoghsi gavgavim iniam.” Ezi Gideon uan ingangarir

gumazim Pura ko, aning apanibar averpeniba iti naghin men miriamin uaghiri.

¹² Ezi Midianian adarazi ko Amalekia ko aruem anadi naghin itir darasi, me aparir irubuar bizir dafamin min danganir zarim tintinibar an iti. Men kamelba uaghan bar aviraseme, mati ongarimin gigim. Gumazitam ti me meng'an iburagham. ¹³ Ezi Gideon ghuava otogha moga gara orazima, gumazir mam kamaghin uan irebamin gun uan namakam geghari, "Ki irebamin garima, me balin oviziba isa balin bretin mamin ingari, ezi bretin kam uabi poghpogha iza, e Midiania itir danganir kamin aven iza averpenim pamten a misoghezi a ragha ghua nguazim giri."

¹⁴ Ezi gumazir kamin namakam kamaghin an akam ikaragha ghaze, "Bizir kam, bar guizbangira, ababanir kam en aka. Kar, Gideonin midorozir sabamra. Gideon, a Joasin otarim, Israelian gumazir mam, anarira. Guizbangira, God Gideonin akuraghti, e Midiania ko midorozir gumaziba sara, a bar e agivagham. Irebar kamin mingarim, kamaghira ghu."*

¹⁵ Ezi Gideon irebar kamin eghaghanim baregha uaghan an mingarim baregha, maghira itevimning apirigha Ikiavira Itir Godin ziam fe. Egha uamategha Israelian averpeniba iti naghin ghugha kamaghin Israelian dei, "Ia dikav! E mangam! Ikiavira Itir God datirighin en akuraghtima, e midorozimin Midiania dikabiragham." ¹⁶ Ezi Gideon 300plan gumazir kaba

* 7:14: Israelia, me uari bagha uan azenibar ingarava opara dagheba isava uari bretba tua da api. Kamaghin amizi, irebamin aven itir bizir kam, bretin poghpogha izir kam, a mati Israelian nedazim. Midiania bar danganibagh arua averpenibar ingari darasi, ezi irebamin aven itir bizir kam, averpenir dipirigha ragha ghuzir kam, kar men nedazim.

isa 3plan okoruabar me ariki. Egha sighaba ko nguazir mineba sara inigha bar gumazibagh aningi. Nguazir mineba bar vaghvagha korir aviba dar averiabar iti. ¹⁷ Ezi Gideon kamaghin migei, “Ia deraghvira nan gan, ki damuamin arazimra ia uaghan a damuam. Ki mangi men danganir miriamin mangigh, bizir manam damuam, eghti ia uaghan a damu. ¹⁸ Gumazir okoruar na ko zuiba sighabagh iviti, ia uaghan sighabagh ivi kamaghin dim, ‘E Ikiavira Itir Godin adarasi! E Gideonin adarasi. E aning bagha misosi!’”

¹⁹ Ezi Gideon uan 100plan gumazir a ko zuiba, me ghua dimagarir arizimin men averpeniba iti naghin miriamin oto. Dughiar kamın, Midianian averpeniba itir danganimin garir gumaziba avughsasa uarigh itaghvirazir dughiam. Ezi Gideon ko gumazir a ko zuiba, sighabagh iviava nguazir miner me suighiziba abiaghariki. ²⁰ Ezi Gideonin gumazir okoruar igharazimning kamaghin ganigha, uan sighabagh iviava nguazir mineba uaghan ada abiaghariki. Me uan agharir kiriabar korir avibar suiki. Egha agharir guvibar sighabar suigha, kamaghin diava arai, “Kar, Ikiavira Itir God ko Gideon baghavira itir midorozir sabamra!” ²¹ Egha me mitivighav ikia Midiania itir danganim okarizi, Midianian midorozir gumaziba kamaghin ganigha atiatigha ararem saram ari. ²² Ezi 300plan gumazir kabanang sighabagh ivir dughiamin, Ikiavira Itir God Midiania gamizi, me onanigha uarira uan namakaba tintinibar uan midorozir sababar uari oti. Egha me ara ghua Saretanin nguibar ekiamin amadaghan Betsitan nguibamin zui, egha Tabatin nguibamin boroghin ghua Abel Meholan nguibamin oto.

²³ Ezi Gideon Naptalin anabam ko, Aserin anabam ko Manasen anabamin Israelian gumaziba, me bagha akam

amadi. Ezi me oregha iza uan namakabar akuragha Midianian agintisi. ²⁴ Ezi Gideon uaghan Efraimin anabamin miḡhsiar dozibar tintinibar itir gumaziba bagha akam amada. A kamaghin miḡia ghaze, “Ia izighiri e Midianian adarazi ko misogham. Egh ia mangi Jordanin Fanemin me bagh piḡhiva, daghurir doziba ko emimiribar me bagh gan mangi Betbaran nguibamin me bagh gan men suikigh. Puvatightima, me Jordanin Fanem giregh vongin mangegham.” ²⁵ Ezi me Midianian midorozir gumazibar dapanir pumuningin suira, aningin ziamning, Orep ko Sep. Egha me Orep isa, dagiam gisin a misoghezi, an areme, ezi me danganir kam Orep a gati. Egha me Sep inigha ghua wainin oviziba dikabiri naghin a misoghezi an areme. Ezi danganir kam, me Sep a gati. Egha me Midianian agintighavira iti. Gideon datirighin Jordanin Fanemin vongin itima, me gumazir dapanir kamning Orep ko Sepin dapanimning inigha a bagha zui.

8

Israelia bar Midiania dikabiragha gifa

¹ Ezi Efraimin anabamin gumaziba kamaghin Gideon miḡei, “Ni Midianian adarazi ko misoghasa zuir dughiamin, ni en dıman aghua. Ni tizim bagha kamaghin e gami?” Me bar puv a gimoba an atari.

² Ezi Gideon kamaghin me miḡei, “Bizir ia amizim, ki amizir bizim, bar a gafira. Ia ti bizir ia amizimin gari, a pura bizim. Puvati, a bar deragha, ki amizir bizibagh afira. ³ Guizbangira, God Midianian midorozir gumazibar dapanir pumuning isa ian agharim gati, aningin ziamning Orep ko Sep. Ezi ia aningin firimning atu. Bizir kam bar ekefe. Ki kamaghin garir bizitam gamizir puvati.” Gideon

kamaghin mikemegha givazi, Efraimin anabamin adarazi uam an atari puvati.

⁴ Ezi Gideon uan 300plan midorozir gumaziba ko ghua Jordanin Fanemin otivigha, a girigha vongin ghue. Me bar amiragha, avughsezir puvati, me uan apanibar gintigha ghuavira iti. ⁵ Egha me ghua Sukotin nguibar ekiamin otivigha, Gideon kamaghin Sukotin itir gumazibar azai, “Gumazir nan gin iziba, men mikarziba mitiriam bangin bar amira. Kamaghin, ia bretin taba me danighti me dar ami. Ki uabi, ki Midianian atrivimning Seba ko Salmunan agintisi.” ⁶ Ezi Sukotin gumazir dapaniba kamaghin migei, “Ia tighar Seba ko Salmunan suigham. Kamaghin, e tizim bagh bretba isi nin midorozir gumazibar aningam?”

⁷ Ezi Gideon ghaze, “Ia en akuraghan aghua. A dera. Ia ganti, Ikiavira Itir God Seba ko Salmuna isi nan agharim datighti, ki gin gumazamiziba puvatizir danganimin mangi benir dikonir taba inigh izi ia misogh, ian mikarziba abighirarigham.” ⁸ Egha Gideon me ategha ghua Penuelin nguibar ekiamin ghugha, kamaghira bretba bagha men azai, ezi Penuelin itir adarasi, Sukotin adarazi men tirazi moghira, men tira. ⁹ Ezi Gideon kamaghira Penuelin gumazibav gei, “Ki apaniba dikabiragh, egh uamategh izi ian taua apiram.”

¹⁰ Dughiar kamin, Seba ko Salmuna, aning uan midorozir gumaziba ko Karkorin nguibamin iti. Faragha midorozir gumazir aviriba aruem anadi naghin ikegha misoghasa ize. Ezi Israelia men 120,000plan midorozir gumazibav soghezi me ariaghire. Kamaghin, datirighin 15,000plan midorozir gumazibara ikiavira iti. ¹¹ Ezi Gideon uan midorozir gumaziba ko gumazamiziba puvatizir danganimin tuavimin zui. Tuavir kam Noban nguibam ko Jokbehan nguibam, aruem anadi naghin amadaghan iti. Dughiar kam, Midiania deragha apaniba

bagha garir puvati. Ezi Gideon zuamira ghua Midianin otogha maghira midorozim fore. Ezi Midianian midorozir gumaziba bar digavir kuram gami. ¹² Ezi Midianian atrivimning, Seba ko Salmuna, arav ghu. Ezi puvati, Gideon aningin agintighavira ikia ghua aningin suira. Ezi aningin midorozir gumaziba aguaghfagha bar atiatingi.

¹³ Ezi Joasin otarim Gideon, midorozimin danganim ategha, uamategha iza, tuavir Heresin nguibam itir mighsiamin ghuavanabo. ¹⁴ A ghua Sukotin adarazir gumazir igiar mam batogha, pamtemin an suiragha kamaghin an azara, terara Sukotin adarazir gumazir dapaniba. Ezi gumazir igiar kam 77plan gumazibar ziaba osirigha Gideon ganingi. ¹⁵ Ezi Gideon ghua Sukotin gumaziba batogha kamaghin me migei, "Ia kamaghin fo, ia ghaze, ki tighar Seba ko Salmunan, suigham. Egha ia ghaze, ia tizim bagh bretba isi nan midorozir gumazibar aningam? Egha ia na dipova nan ingaravaka, bretin taba nan midorozir gumazibar aningan aghua. Ia datirighin kagh gan. Kar taning? Kar Seba ko Salmuna aningra, ki aningin suiragha gifa!" ¹⁶ Egha a Sukotin gumazir dapanir kabar suiragha, benir dikonir gumazamiziba puvatizir danganimin inizibar Sukotia misogha mizazim me gase. ¹⁷ A uaghan Penuelin nguibar ekiamin itir taua apiriaghatizi, a iri. Egha nguibar ekiar kamin itir gumaziba bar me misoghezi me ariaghire.

¹⁸ Egha Gideon dikavigha Seba ko Salmunan azara, "Gua na mikim. Gua Taborin Mighsiamin misoghezir gumazir kaba, me manmaghin gari?"

Ezi aning kamaghin an akam ikaragha ghaze, "Me bar nin mirara gari. Me vaghvagha mati, atrivir mamın otariba."

¹⁹ Ezi Gideon kamaghin migei, "Me bar nan aveghbuabara. Me bar nan amebamin otariba. Ezi ki bar

guizbangira Ikiavira Itir Godin zurara itimin ziamin gua migei, gua ti me misoghezi me ariaghirezir puvatizi, ki gua misoghezi gua aremeghan koghai.”

²⁰ Egha Gideon uan otarir ivariam Jeterin migia ghaze, “Aria, ni aning misueghti aning aremegh.” Ezi otarir kam, bar uan igiamra ikia, kamaghin damuan atiatingi. A uan midorozir sabam ghufezir puvatigha, aning misoghezir puvati.

²¹ Ezi Seba ko Salmuna kamaghin Gideon migei, “E fo, gumazir aruaba uari kamaghin bizim damusi, me uan gavgavibar amodoghin a damuam. Kamaghin, ni uabi izi ga misogh.” Kamaghin, Gideon uabi Seba ko Salmuna misoghezi, aning areme. Egha an aningin kamelningin firimin itir benir iakinir igiamin nedazim guraghav itir adiarimning ini.*

²² Ezi Israelia kamaghin Gideon migei, “E kamagsua, ni Midianian agharim da ua e inizir bizim bangin, ni en gumazir dapanimin iki e gativagham. Eghti nin otariba ko nin ovavir boriba uaghan en gumazir dapanibar ikiam.”

²³ Ezi Gideon kamaghin migei, “Ki ian gumazir dapanimin ikian kogham. Eghti nan otarim uaghan, ian gumazir dapanimin ikian kogham. Ikiavira Itir God, a uabi ian gumazir dapanimin ikiam.” ²⁴ Gideon fo, Midiania me Ismaelin ovavir boribar adarasi, me ringba uan kuaribagh arisi.

Kamaghin, a migia ghua ua kamaghin Israelia migei, “Ki bizir mam bagh ian azangasa. Ia bar moghira midorozimin Midianian kuaribar guizir ringin iniziba, ia vaghvagh dar vamira vamira isi na daningam.”

²⁵ Ezi me kamaghin migei, “A dera, e da isi ni daningam.” Egha me vaghvagha midorozimin tongin

* 8:21: Hibrun akam deragha migirigiar kamin mingarim abighizir puvati. 8:23: 1 Samuel 8:7; 10:19; 12:12

inizir ringbar vamira vamira isa iza nguazimın ghuarazir inim garisi. ²⁶ Me arighizir ringın kabar osimtizim, 25 kilogremın tu. Kar ringbar osimtizimra. Ezi iakinir igiamın nedazibar adiaribar osimtizim, ko adiarir igharaziba, ko Midianian atrivibar korotiar pıghagheviba, ko men kamelbar firibar itir adiariba, me ringba sara da mengezir puvati. ²⁷ Ezi Gideon golin kam inigha ofa gamir gumazibar korotiar otevir bar aghuarir mamın ingarigha, uan nguibam Ofran aneti. Ezi Israelia God ategha Ofran ghua bizir kamın ziam fe, mati tuavimın amiziba tintinimın gumazir amuiba itiba koma akui. Korotiar a ingarizir kam, azuazimın mın Gideon uan adarazi ko me gamizi me bar tintinibar arazir kurar igharazibagh amua iti.

²⁸ Kamaghıra, Israelia midorozimın Midianian adarazi abiragha aghumsızir ekiam me ganıngi. Ezi Midianian adarazi ua bizitam damuan ibura. Kamaghın, Gideon ikiavıra itir dughiamın, Israelia ua midorozir tam gamizir puvatıgha ghua 40plan azenibar tu.

Gideon areme

²⁹ Ezi Joasın otarim Jerubal, an ziar mam Gideon, a ghua uan nguibamın itir dipenimın iti. ³⁰ An amuir avırıba iti, egha bizir kam bangın, a 70plan otariba iti. ³¹ Ezi Gideonın amuir dozir mam Sekemın nguibamın iti. An amuir kam otarir mam batezi, Gideon ziam, “Abimelek,” a gati. ³² Ezi Joasın otarim Gideon bar ghurigha areme. Ezi me Abieserın adarazir nguibam Ofran, an afeziam Joas afazi naghın, uaghan anefa.

³³ Gideon aremezi, Israelia zuamıra ua Godın ziam fer puvati. Me mati tuavimın amizim tintinimın gumaziba koma akua da bagha arui moghın, aser Balbar, ziaba fe. Egha asem Balberit atızı, a men godın oto. ³⁴ Me ikiavıra Itir God, uam a ginıghnızir puvati. A men God, a men akurazi, men apaniba tintinibar iza me misozir

dughiabar, me me abini. ³⁵ Guizbangira, Jerubal, an ziar mam Gideon, a deraghavira men akuragha me bagha bizir aghuir aviribagh ami. Ezi me da bakinighinigha, deravira Gideonin adarazi ikaragha me minabazir puvati.

9

Abimelek Sekemin nguibar ekiamin atrivimin oto

¹ Ezi Abimelek Jerubalin otarim, kar Gideonra, a uan amebamin adarazi ko amebamin anabamin gumazamiziba bar men ganasa Sekemin nguibar ekiamin ghugha, ² kamaghin men azai, “Ia manmaghin nighnisi? Jerubalin otarir 70pla e gativagh, en faragh mangam, o? Ia ti gumazir vamirara ateghti a en gumazir dapanimin ikiam? Ia deraghvira nighnigh, ki Abimelek, ki ian inivafizimra. Ia bizir kam deraghvira an gun mikimti, Sekemin gumazir aruaba ian nighnizim baragham.” ³ Ezi Abimelekin amebamin adarazi migirigiar kam inigha ghua Sekemin gumazir aruabav kemezima, me oregha a gifonge. Me ghaze, a men anabamra. ⁴ Ezi Sekemin gumazir aruaba ghua asem Balberitin ofa gamir dipenimin aven ghua, silvan dagiar 70pla inigha Abimelek ganingi. Ezi, a ghua gumazir onganir kuraba, uabin gin mangasa me givese. Ezi me an gin arui. ⁵ Ezi a gumazir kurar kaba inigha uamategha Ofran ghugha, uan afeziamin dipenimin ghua uan aveghbuar 70pla, dagiar dafar mam gisin bar me misoghezi, me ariaghire. Kar an aveghbuabara, Jerubalin otariba. Ezi Jotam, Jerubalin otarir abuananam arav ghugha modo, kamaghin amizi, Abimelek a misoghezir puvati. ⁶ Ezi Sekem ko Betmilon nguibamin gumazamiziba, bar iza uari akuvagha ghua okin temer ekiar bar anogroghezir danganimin oto. Me an otogha, Abimelek amisevezi a men atrivimin oto.

⁷ Ezi Jotam kamaghin oregha ghua Gerisimin Mighsiamin orazimin ghuavanabogha men diagha ghaze, “Ia Sekemin itir gumamaziziba, ia nan akam baragh, eghti God ti ian akam baragham. ⁸ Dughiar mamın, temeşa ghaze, me uarir tongın temer tam amiseveghti, a me bagh atrivimin otivam. Egh me kamaghin olivin temem mikimam, ‘Ni en atrivimin otivam?’ ⁹ Ezi olivin temem kamaghin migei, ‘Manmaghin ami? Nan borer aghuim, gumamaziziba zurara a isava, ziar ekiam gumaziba ko asebagh anidi. Eghti ki uan borer ingangarim ategh mangi mati aminim va, nan aguaba ko nan dafariba feghti, ki bar isin mar iki temer mabagh afiragh, ti ian atrivimin ikiam? Marki. Ki aghua.’ ¹⁰ Ezi temeşa kamaghin fighin temem migei, ‘E kamaghin ifonge, ni en Atrivimin otivam!’ ¹¹ Ezi fighin temem kamaghin men akam ikaragha ghaze, ‘Manmagh su? Ki ti uan dagher isingtizim ategh nan aguaba ko nan dafariba na feghti ki bar isin mar iki, temer igharazibagh afirazi moghin ia bagh atrivimin otogham? Bar puvatigham.’ ¹² Kamagh, temeşa ghua wainin ikarizimin azara, ‘Ni izi en atrivimin otivam.’ ¹³ Ezi wainin ikarizim ghaze, ‘Manmaghin ami? Nan wainin dipam bar dera, egha aseba ko gumazibagh amima me bar akonge. Ki ti ua wainin dipam damuan koghti, nan aguaba ko nan dafariba na feghti ki bar isin mar iki, mati aminim dagh ivai da temer igharazibagh afirazi moghin, ki ia bagh atrivimin otogham? Markiam.’ ¹⁴ Ezi temeşa abuan ghua temer dozir dikoniba itir mamın azara, ‘Ni ti en atrivimin ikiam?’ ¹⁵ Ezi temer dozir dikoniba itim kamaghin migei, ‘Ki ian atrivimin otivsi, ia guizbangira ifongegh, bar moghira izi nan aguabar apengan orangtizimin iki. Ia aghuaghti, avim nan aguabar otogh iziva Lebanonin sidan temer ruariba bar dar isigham.’”

¹⁶ Egha Jotam ua kamaghin migei, “Ia Abimelek ami-

sevezi a ian atrivimin otozir dughiamin, ia ghaze ia guizbangira bar arazir bar aghuim gami? Jerubal uan adarazi ko ian akurazir ingangarir aghuim gami. Ezi ia arazir aghuitamin a gami, o pu? Ti puvati. ¹⁷ Nan afeziam Gideon ian akurvaghasa uabi isa apanibagh aniga midorozim gami. A uabi midorozir gumazibar dapanimin otogha, Midiania ko misogha men gavgavim da ua ia ini. ¹⁸ Ezi datirighin, ia arazir kuramin a gamigha an adarazigh gasighasiki. Ia dagiar dafar mam gisin an 70plan otaribav soghezi, me ariaghire. Ezi gumazir kam Abimelek, ia a gamizima, a Sekemin gumazir dapanibar atrivimin oto. A guizin Jerubalin amuimin otarim pu. Puvati. A Jerubalin ingangarir amizir kinim otezir borim. Ezi ia ghaze, a ian anabamin adarasi, egha anemisevezi a ian atrivimin otivasa. ¹⁹ Ezi ia Sekemin gumazir dapaniba, ia Jerubal ko an adarazi gamizir arazir kam, a guizbangira deraghti, ia Abimelek bagh bar akongegh, eghti a uaghan ia ko bar akongegham. ²⁰ Eghti arazir kam deraghan koghti, avim Abimelek batogh egh mangi uaghan Betmilo ko Sekemin gumazamiziba uaghan men isiam. Kamaghira, avim uaghan Betmilo ko Sekemin gumazamiziba batogh mangi uaghan Abimelekin isiam.” ²¹ Jotam kamaghin mikemegha givagha, uan avebam Abimelekin atiatigha ara ghua Berin nguibamin iti.

²² Ezi Abimelek azenir pumuning ko mizezimin Israelian atrivimin ike. ²³ Ezi God gin duar kurar mam amadazi an Abimelek ko Sekemin gumazir dapanibar tongin adarim forezi, me adarim uarir iti. Ezi Sekemin gumazir dapaniba uam a barazir puvati. ²⁴ Sekemin gumazir dapaniba faragha Abimelekin akurazi, a uan aveghbuar 70pla misoghezi me ariaghire. Kar Jerubalin otariba. God bizir kam bangin, Abimelek ko Sekemin gumazir dapaniba, ovengezir gumazibar ghuziba bagh me

ikaragh ivezir kuram me daningasa, arazir kam gamizi, an oto. ²⁵ Ezi Sekemin gumazir dapaniba, Abimelekin aghuagha osimtiziba a daningasa, gumazir kurar maba amadazi, me mighsiabar isin moga ikia tuavir kamin izir gumazamiziba bagha gara, men suigha men biziba isava me misosi. Kamaghin, bizir me Abimelek damuamim an a gifo.

²⁶ Ezi Gal, Ebetin otarim, dughiar mamim, uan aveghbuaba ko me Sekemin nguibamin ghuezi, Sekemin gumazir dapaniba uan nighniziba isava a gatigha an gin mangasa nighnisi. ²⁷ Ezi wainba anir dughiamin, Sekemin gumazamiziba uan wainin azenibar ghua wainin oviziba kuari. Me wainin oviziba inigha dar pozim mikinigha da mirmira dar dipaba ini. Egha uan asemim dipenimin ghuegha isar ekiam gami. Me dagheba ko wainin dipaba apava, Abimelek dipovava, aka an ziam gasighasisi.

²⁸ Ezi Ebetin otarim Gal kamaghin migei, "Abimelek a gumazir manmaghin garim, ezi e Sekemin gumazamiziba an apengan ikiam? Abimelek a pura Jerubalin otarim, ezi Sebul an ingangarir gumazir kinim. Ezi e Hamorin apengan ikiam, Hamor a Sekemin inazir afeziamra. Ezi e tizim bagh Abimelekin apengan ikiam? ²⁹ Ki ti Abimelek batuegh Sekemin gumazamizibar faragh mangiti, me nan apengan ikiam. Ki an mikim suam, 'Ni mangi uan midorozir gumaziba inigh izi na ko misogh.'"

³⁰ Ezi Sebul, nguibar kamin gumazir dapanim, a Ebetin otarim Galin migirigiaba baregha bar aningaghe. ³¹ Egha gumazir maba amadazima, me modogha ghua kamaghin Abimelek mikeme, "Ni oragh. Ebetin otarim Gal, a uan aveghbuaba ko Sekemin izegha, ni ko misoghasa men navibagh inifi. ³² Kamaghin ni uan adarazi ko, datirighin dimangan mangi Sekemin nguibamin boroghin tuzimin mongegh. ³³ Egh bar mizaraghara dikavigh nguibar ekiar

kamin mangi, egh midorozim foregh a damu, eghti Gal uan adarazi ko izi misoghti, ia puvira me damigh.”

³⁴ Ezi Abimelek uan adarazi ko dimangan dikavigha zui. Me ghua 4plan okoruabar uari arigha, nguibamin divazimin azenan mongegha me bagha gara iti. ³⁵ Ezi Gal bar mizaraghara ghua nguibar ekiamin divazir tiar akamin tughav iti, ezi Abimelek uan adarazi ko danganir me itim ategha zui. ³⁶ Ezi Gal men ganigha, kamaghin Sebul migei, “Ni gan. Gumaziba muna mighsiamin akirimin izaghiri.”

Ezi Sebul kamaghin migei, “Gumaziba munagh puvati. Ni ti mighsiabar nedazibar gara ghaze, gumaziba.”

³⁷ Ezi Gal ua kamaghin migia ghaze, “Puvati. Ni gan, muna gumaziba mighsiar akirimin izaghiri. Ezi gumazir igharaziba, tuavir iza Okin temer ekiar gumaziba duaba ko migeimin moghin izi.”

³⁸ Ezi datirighin Sebul kamaghin Gal migei, “Ni datirighin nin gavgavimra mana? Ni uabi a dipovava aka ghaze, Abimelek manmaghin garir gumazim, ezi e an apengan ikiam? Gumazir kaba datirighin izi, kar merara ni me dipova aka men ziabagh asighasiki. Ezi ni datirighin mangi me ko misogh!” ³⁹ Ezi Gal Sekemin gumaziba inigha uabi men faragha ghua Abimelekin adarazi ko uariv sosi. ⁴⁰ Ezi Abimelek an agiragha zuima ana arav ghuzima, Abimelekin midorozir gumaziba Galin adarazir gumazir aviribav soghezi, me duar ekiaba arigha tintinibar tuavim girav ikia ghua nguibar ekiamin tiar akamin tu. ⁴¹ Ezi Abimelek uamategha ghua Aruman nguibamin iti. Ezi Sebul, Gal ko an aveghbuaba batoghezi, me ua Sekemin ikian kogham.

⁴² Ezi aminim tirazi mizarazimin, Sekemin gumazamiziba mangi uan azenibar ingarasa zuima, gumazir mam men gun Abimelek mikeme. ⁴³ Ezi Abimelek uan midorozir gumazir okoruar pumuning ko mikezimin me

taira. Ezi me tuzimin mongegha me bagha gara iti. Egha Abimelek garima gumazamiziba nguibam ategha izima, an adarazi mongezi naghin ikegha azenim giregha me misosi. ⁴⁴ Ezi Abimelek uan adarazi ko ivemara ghua nguibamin tiar akamin boroghin tuivighav iti. Ezi an gumazir okoruar mamning azenibar gumazamizibav soghezi me ariaghire. ⁴⁵ Ezi Abimelek ghua nguibar ekiamin aven iti daraziv sogha itima aruem gifa. Ezi a nguibar ekiam bar a inigha gumazamizibav soghezi me bar ariaghire. Ezi a uan midorozir gumazibav kemezi, me nguibar ekiam bar anekarigha, a gasighasigha, amangsizim tintinibar nguibar ekiamin nguazim ginge.

⁴⁶ Ezi gumazamizir maba Sekemin midorozir gumazibar dipenir gavgavir ruarim gisin iti. Egha me bizir otivizir kabar migirigiam baregha, ara ghua asem Balberitin dipenir gavgavimin aven ghuegha mongegha iti. ⁴⁷ Ezi Abimelek kamaghin oraki, gumazamiziba bar uari akuvagha dipenir kamin aven iti. ⁴⁸ Ezi a uan midorozir gumaziba ko Salmonin Mighsiamin orazimin uanabo. Egha sobiam inigha temer aguar misingiziba ovirigha uan dipizim gati. Egha a kamaghin uan midorozir gumazibav gei, "Bizir ki amim ia an gari. Ia bemira ki amizi moghin ia damu." ⁴⁹ Ezi gumaziba bar temer aguaba ovirigha gifa. Egha me bar moghira temer aguar kaba inigha Abimelekin gin ghua, dazir kaba isava dipenir miriamin da akufa. Egha me avim dagh atizi, avir kam aven iti darazi bar men isi. Dughiar kamin, Sekemin dipenir gavgavimin aven itir gumazamizir 1,000pla isigha ariaghire.

⁵⁰ Ezi Abimelek gin uan midorozir gumaziba ko ghua Tebesin nguibamin gumazamiziba ko misogha nguibar kam ini. ⁵¹ Dipenir ruarir bar gavgavir mam nguibar kamin tongin iti. Ezi gumazamiziba arava an ghue. Me an aven ghuegha tiar akam asaragha an uanaga bar pin

iti. ⁵² Ezi Abimelek ghua dipenir bar gavgavir ruarir kam iniasa midorozim fore. A dipenir bar gavgavir ruarir kamin boroghin ghugha, an tiar akamin boroghin avim a darighasa. ⁵³ Ezi amizir mam witin oviziba mir-mirir dagiar dafar mam akunizima, dagiam izaghirava Abimelekin dapanim abiki. ⁵⁴ Ezi Abimelek zuamira gumazir igiar an midorozir biziba aterimin diagha ghaze, ni uan midorozir sabamin na biraghti ki aremeke. Eghti me kamaghin mikiman kogh suam, amizir mam na misoghezi ki areme. Ezi gumazir igiar kam Abimelek birazi an areme. ⁵⁵ Ezi Israelia Abimelekin gari an aremezi, me uamategha uan nguibamin ghue.

⁵⁶ Abimelekin faragha uan afeziam osimtizim a ganigha uan aveghbuar 70plan misoghezi me ariaghirezi moghira, God a ikara. ⁵⁷ Ezi Sekemin gumazamiziba amizir arazir kuram, God uaghan a ikara. Jerubalin otarim Jotam, a faragha ghaze, Sekemin gumazamiziba ikuvigham, ezi datirighin arazir kam, a mikemezi moghin oto.

Jepta ko gumazir dapanir igharazibar eghaghanim

10

(Sapta 10--12)

Tola gumazir dapanimin oto

¹ Abimelek aremegha givazi, Puan otarim Tola, an in-azir afeziam Dodo, an otogha uam apaniba da Israelia ini. A Isakarın adarazir gumazim. Egha a Efraimin mighsiar dozibar aven itir nguibar ekiam Samirin iti. ² A 23plan azenibar Israelian gumazir dapanimin ike. Egha aremezi me Samirin anefa.

Jair gumazir dapanimin oto

³ Ezi Tolan gin, Gileatin Distrighin gumazir mam Jair, a gumazir dapanimin oto. Egha 22plan azenibar Israelian gumazir dapanimin iti. ⁴ A 30plan otariba itima, me 30plan donkibagh apiagha mangigh izegh gami. Me Distrik Gileatin nguazimin, 30plan nguibar ekiaba iti. Me datirighin nguibar ekiar kaba kamaghin dar bori, “Jairin Nguibar Ekiaba,” egha iza datirighin. ⁵ Ezi Jair aremezi me Kamonin nguibamin anefa.

Amonia osimtizim Israelia ganingi

⁶ Ezi Israelia uam arazir kuram Ikiavira Itir Godin damazimin a gami. Me aser Balba ko aser amiziba Astarte, dar ziaba fe, kar kantrin kabar aseba, Siria, Saidon, Moap, Amonia ko Filistiaba. Israelia Ikiavira Itir God ategha uam an ziam fer puvati. ⁷ Kamaghin, Ikiavira God bar Israelian aningaghegha Filistiaba ko Amonia ataghizi me iza midorozimin me dikabira. ⁸ Dughiar kamin me midorozimin Israelia abinigha bar pazavira me gami. Egha 18plan azenibar, Filistiaba ko Amonia, bar pazavira, Jordanin Fanemin vongin, Gileatin Distrighin Amorian nguazimin itir Israelia gami. ⁹ Ezi, Amoria Jordanin Fanem giregha vongin iza Judan anabamin adarazi ko, Benjaminin anabamin adarazi ko, Efraimin anabamin adarazi ko misosi. Kamaghin, Israelia bar dughiar kuramra ini.

¹⁰ Ezi Israelia Ikiavira Itir Godin dia, kamaghin migei, “En God, e ni ataki. Egha aser Balbar ziaba fe. Kamaghin, e nin damazimin arazir kuram gami.”

¹¹⁻¹² Ezi Ikiavira Itir God kamaghin Israelia migei, “Ia fo, fomira Isipia, Amoria, Amonia, Filistia, Saidonia, Amalekia ko Maonia bar ia abiragha ia gasighasiki. Ezi ki ian akuragha ua me da ia ini. ¹³ Ezi ia na ategha ua godin igharazibar ziaba fe. Kamaghin, ki datirighin ua

ian akuraghan kogham. ¹⁴ Ia mangi aser ia uari bagha inabazibar dim. Egh ia osimtizim bativamin dughiamin, me ti ian akurvagham.”

¹⁵ Ezi Israelia kamaghin Ikiavira Itir God migei, “E arazir kuram gami. Ni bizir tizimin e damusi, ni a damu. Ezi e datirighin uarir akurvaghasa nin azangsi.” ¹⁶ Egha Israelia uan marvir guaba makunigha, aseba ategha, ua Ikiavira Itir God baghavira iti. Ezi Ikiavira Itir God Israelia aterir osimtizir kabar gara ghua bar me giporpore.

¹⁷ Ezi gin Amonian midorozir gumaziba iza uari akuvagha, Gileatin uari bagha averpenibar ingarigha iti. Ezi Israelian midorozir gumaziba uaghan iza uari akuvagha, Mispan nguibamin uari bagha averpenibar ingarigha iti.

¹⁸ Ezi Israelian gumazir dapanir Gileatin itiba, me uarira uarir azangsi, “Tinara Amonian misoghsi en faragh mangam? Gumazir kamaghin damuamim, a Gileatin gumamaziba bar men gumazir dapanimin ikiam.”

11

Jepta gumazir dapanimin oto

¹ Jepta, a Gileatin Distirighin gumazim, a midorozir gumazir gavgavir mam. A tuavimin amizir pura ikiava otir amizimin borim, ezi Gileat an afeziam. ² Ezi Gileatin amuir ekiam uaghan otarir maba bate. Ezi otarir kaba gumaziba aghgha, kamaghin Jepta migei, “Ni amizir igharazimin borim. Kamaghin, ni en afeziamin bizitam inian kogham.” ³ Kamaghin amizi, Jepta uan aveghbuaba ategha arav ghua. Egha ghua Topin nguazimin iti. A gumazir kurar maba gakaghonzima me a koma arui. A me ko ghua tintinibar ikiava gumamazibav sogha men biziba pura da isi.

⁴ Ezi Amonia gin ghua Israelia ko misosi. ⁵ Ezi midorozim otozima, Gileatin gumazir aruaba Jepta iniasa

Topin nguazimin ghu. ⁶ Egha me kamaghin a migei, “Ni iziva en gumazir dapanimin ikiva, e Amonia ko misogham.”

⁷ Ezi Jepta kamaghin Gileatin gumazir aruabav gei, “Ia nan aghuagha nan afeziamin dipenimin na batueggha gifa. Ia bizir tizim bagha ua na bagha izi? Ia datirighin osimtiziba bativa na bagha izi?”

⁸ Ezi Gileatin gumazir aruaba kamaghin a migei, “Mar guizbangira. E datirighin ni iniasa izi, ni en gin mangiva en akuragh Amonia ko misogham. Egh ni gin Gileatin gumazamizibar gumazir dapanimin ikiam.”

⁹ Ezi Jepta kamaghin Gileatin gumazir aruabav gei, “Are! Ia na inigh uamategh mangighiti Ikiavira Itir God nan akuraghtima, ki midorozim damuva apaniba abiraghti, ia guizin na ateghti ki ian gumazir dapanimin ikiam.”

¹⁰ Ezi gumazir aruaba kamaghin migei, “Guizbangira, e Ikiavira Itir Godin damazimin ni migei, e ni mikemezi moghira e damuam.” ¹¹ Kamaghin, Jepta Gileatin gumazir aruaba ko zui. Ezi gumazamiziba anemisevezima, a men gumazir dapanimin iti. Ezi Jepta Mispan nguibamin ikia Ikiavira Itir Godin damazimin mitigha uan akamin gumazamizibav gei.

¹² Ezi Jepta gin Amonian atrivim kamaghin an azangasa gumaziba amada, “Ni tizim bagha iza nan atara nan nguazim iniasa na ko misosi?”

¹³ Ezi Amonian atrivim kamaghin gumazir Jepta amadazibar azangsighizir akam ikaragha ghaze, “Israelia faragha Isipin kantri ategha izava nan nguazim okeme, an Arnonin Fanemin ikeggha ghua, Jabokin Fanemin otogha, ghua Jordanin Fanemin tu. Ezi ki bizir kam baghava atari. Ia datirighin nan nguazim isi ua na daningam. Puvatighiti, e uariv sogham.”

¹⁴ Ezi Jepta ua gumaziba amadazi, me Amonian atrivim bagha zui. ¹⁵ Ezi me kamaghin a ikaragha ghaze, “Jepta ghaze, puvati, Israelia Moapian nguazim ko Amonian nguazim okemezir puvati. ¹⁶ Israelia Isip ategha izir dughiamin me gumazamiziba puvatizir danganimin izava Ongarir Aghevimin otifi. Egha me gin ghuava Kadesin nguibar ekiamin oto. ¹⁷ Egha Israelia uamatagha gumazir kaba amangizi me ghuava kamaghin Idomian atrivimin azangisi, ‘E uari, ni e ateghti e nin nguazim abigh mangi vongin otivigham, o puvatigham?’ Ezi atrivim aghua. Ezi me gumaziba amangizima me ghua Moapian atrivimin azai. Ezi a uaghan aghua. Kamaghin, Israelia Kadesin ikia iti.

¹⁸ “Egha me gin ghua gumazamiziba puvatizir danganimin zui. Egha me Idom ko Moapian nguazimin ghuzir puvati. Me Moapin, aruem anadi naghin Arnonin Fanemin vongin kaghira iti. Me an averpenibar ingarigha iti, kar men nguazir mitaghnam. Kamaghin, me Arnonin Fanem abigha vongin ghuezir puvati.

¹⁹ “Ezi Amorian atrivim, Sihon, a Hesbonin danganimin itima, Israelia mangi an ganasa gumaziba amangi. Ezi me kamaghin an azai, ‘E uari, ni kamaghin ifonge, e nin nguazim abigh mangi vongin otivam o markiam? E uan nguazim a baghvira mangasa.’ ²⁰ Ezi Sihon aghua. Egha uan midorozir gumaziba bar me inigha ghua, Jahasin nguibar ekiamin averpenibar ingarigha dar ikiava Israelia ko misosi. ²¹ Ezi Ikiavira Itir God, Israelian God, a Israelian akuragha Sihonin adarazi ko men midorozir gumaziba sara bar me abira. Kamaghin, Israelia Amorian nguazir danganimin me itir kabanang bar ada ini.

²² “Me bar Amorian nguaziba ini, me sautin amadaghan

Arnonin Fanemin ikegha, ghua notin amadaghan Jabokin Fanemin tu, egha aruem anadi naghin gumazamiziba puvatizir danganimin ikegha ghua, aruem uaghiri naghin Jordanin Fanemin tu. ²³ Kamaghira, Ikiavira Itir God, a Israelian God, a uabi Amoria batuegha, men nguazim isava uan gumazamizibagh aningi. Kar Israelia. Ezi ni datirighin ua nguazir kam iniasa? ²⁴ Ni uan bizir nin asem Kemos ni ganingiziba, ni da ini. Ezi en nguazir en God e ganingiziba, da en nguaziba.

²⁵ “Ezi manmaghin ami? Ni ghaze nin gavgavim ti Balakin gavgavim gafira? A Siporin otarim, egha Moapian atrivim. A nguazir taba ua uabi daningasa migeir puvati. Egha e ko midorozim gamizir puvati. ²⁶ Ezi Israelia Hesbon ko Aroerin nguibamning isava, aningin boroghin itir nguibar doziba isava, egha Arnonin Fanemin boroghin itir nguibar ekiaba bar ada inigha, 300plan azenibar dagh apiaghav iti. Manmaghin amizi ia dughiar kamin ua nguibar kaba inigha dagh apiazir puvati? ²⁷ Ezi Jepta kamaghin migia ghaze, an arazir kuratam ni gamizir puvati. Ni uabi arazir kuram gamigha a ko misosi. God uabi gumazibar araziba tuisisi, a datirighin bar moghira ia ko en araziba tuisigham.” ²⁸ Ezi Amonian atrivim akar Jepta a bagha amadazir kam baraghizir puvati.

²⁹ Ezi Ikiavira Itir Godin Duam Jepta gizivazima, a uan midorozir gumaziba inigha, me Gileat ko Manasen anabamin nguazimin ghua Gileatin aven Mispan otifi, egha gin Mispan nguazim ategha ghuava Amonian nguazimin oto. ³⁰ Ezi Jepta Ikiavira Itir Godin damazimin akar mam akirigha ghaze, “Ni nan akuraghti ki midorozimin Amonia abinigh, ³¹ egh midorozimin ikegh uamatagh izamin dughiar kamin, bizir manam faragh nan dipenimin tiar akamin azenim girigh, na bagh izamim bizir

kam, a Ikiavira Itir Godin bizimin otivam. Eghti ki a isi ofan bar isi mighirimin min ni daningam.”³² Ezi Jepta uan midorozir gumaziba ko fanem abigha ghua Amonia bativigha me misosi. Ezi Ikiavira Itir God Jeptan akurazima me midorozimin me abira.³³ Me Amonia misogha bar me abini, me Aroerin nguibar ekiamin ikegha me misogha ghua Minitin nguibar ekiamin otogha, bar ghua Abel Keramimin dipamin tu. Me 20plan nguibabav sogha, me abiragha bar me agifa. Kamaghira Israelia bar Amonia abinigha, aghumsizim me ganingizi, me ua me ko misoghan ibura.

Jepta uan akar dikirizim gamizi a guizbangiram oto

³⁴ Ezi Jepta uamategha uan nguibamin iza Mispan nguibar ekiamin otozi, an guivim dipenim ategha ivegha a bagha zui. A bar akongegha uan tambarin misogha ighiam bangava ighavamaga izi. Guizbangira, Jepta guivir kamra iti. A ua boriba puvati.³⁵ Ezi Jepta uan guivimin ganigha, bar digavir kuram gamigha uan korotiam abigha kamaghin migei, “O nan guivim, noka! Ni bar nan dighorim abiki. Ki bar osemi. Ni tizim bagha faragha iza na batogha osimtizir ekiam na ganingi? Ki Ikiavira Itir Godin damazimin akar dikirizim gamigha gifa, egh ki anebighan kogham.”

³⁶ Ezi an guivim kamaghin migei, “O nan afeziam, ni Ikiavira Itir Godin damazimin akam akirigha gifa. Kamaghin, ni akam akirigha givazi moghin, ni na damu. Guizbangira, Ikiavira Itir God nin akurazi, ni uan apaniba Amonia abira.”

³⁷ Egha a kamaghin uan afeziam migei, “Ki kamaghsua, ni faragh na ateghti ki uan namakaba ko iakinir pumuningin mighsiabar orazibar daru azir akabar

amuam. Ki fo, ki gumazitamın ikeghan kogh borir tam bateghan koghiva aremegham.”

³⁸ Ezi an afeziam kamaghın a migei, “A dera, ni mangi.” Egha anemadazi a ghua iakinir pumuningin ike. A uan namakaba ko ghua mighsiabagh arua, azir akabagh amua kamaghın azi, a gumazitamın ikeghan koghiva borir taba inighan kogh aremegham.* ³⁹ Ezi iakinir pumuning gizazima a uamategha iza uan afeziam bato, ezi an afeziam Ikiavira Itir Godın damazimın akam akırizi moghın, a gami. Ezi guivir kam gumazitam ko akuizir puvati. Ezi arazir kam bangin, Israelia zurara arazir kam gami.

⁴⁰ Israelian guivir igiaba, zurara azeniba bar, dar dughiar 4plan, me Jeptan guivim ginighnigha osemegha aruava a bagha azi.

12

*Efraim*ın anabamın adarazi Gileatia ko misosi

¹ Ezi Efraimın anabamın adarazi uari akuvagha midorozim damuasa, midorozir biziba inigha Jordanın Fanem giregha vongin otogha, Safonın nguibar ekiamın zui. Me ghua kamaghın Jepta migei, “Ni Amonia ko misoghasa Jordanın Fanem girigha vongin zuir dughiamın, ni en diman aghua? Ni oragh, bizir kam bangin, e datirighın ni ko nin dipenim dapongam.”

* 11:38: Gumazitam God ko akam akiri, a bizir bar ekiam. Ni Jems 5:12 ko Matyu 5:33-37ın gan. Jepta deragha nighnizir puvatigha onganigha akar dikirizir kam gami. Kar bar arazir kuram an a gami. Godın Akar Gavgavimın, God ghaze, gumazamiziba uan boribar ofa damuan kogham. Ofa Gami 20:2ın gan. Jepta amizir bizir kam, a kamaghın en aka, a bar deravira Godın Akar Gavgavibar gin zuir puvati. A bar arazir kuram gami.

² Ezi Jepta kamaghin me migei, “Ki uan adarazi ko, e Amonia ko adarir ekiam iti. Egha ki ian diazi, ia iza nan akurazir puvati. ³ Ezi ki gari ia iza nan akurazir puvatizi, ki kamaghin nighnisi, ‘Ki mangi Amonia ko misoghti, me mar na misueghti ki aremeka.’ Kamaghin, ki Jordanin Fanem girigha anebigha ghua midorozim foregha a gami. Ezi Ikiavira Itir God nan akurazima ki midorozimin me abira. Ezi ia datirighin tizim bagha iza na misoghasa?”

⁴ Efraimian anabamin adarasi, faragha Gileatin adaraziv gia ghaze, “Ia Gileatin adarasi, ia Efraimin nguazimin ikegha ara iza, datirighin Efraim ko Manasen nguazimningin tizimningin iti. Egha ia gumazamizir pura guighav itiba.” Kamaghin, Jepta Gileatin gumaziba bar me akuvagha, Efraimin gumazibav sogha me abiri.*

⁵ Ezi Gileatin midorozir gumaziba Efraimin gumaziba bagha pigha, Jordanin Fanem abigha ghua otivir tuavir akabar iti. Ezi Efraimin gumaziba midorozimin ara fanemin iza kamaghin migei, “E dipam giregh vongin mangasa.”

Ezi Gileatin midorozir gumaziba kamaghin vaghvagha men azangsisi, “Ni Efraimin tav o puvati?”

Eghti me kamaghin mikim suam, “Puvati,” eghti me ua kamaghin a mikimam, ⁶“Aria ni mikim, ‘Sihibolet.’” Eghti gumazir kam deragh ziar kam diponan kogh, suam, “Sibolet,” eghti me fogh suam kar Efraimin adarazir gumazir mam, egh me an suiragh a misueghti an aremegham. Me kamaghin amua ghua Jordanin Fanem gira iza, otivir tuavir akabar pigha, Efraimin adarazir 42,000plan gumaz-

* 12:4: Hibrun akam deragha migirigiar kamın mingarim abighizir puvati.

ibav soghezi me ariaghire.†

⁷ Ezi Gileatian gumazim Jepta, a 6plan azenibar Israelian gumazir dapanimin ikegha areme. Ezi me Gileatin nguazimin anefa.‡

Ipsan, gumazir dapanimin oto

⁸ Ezi Jepta aremezi, gin, Betlehemin gumazim Ipsan, a Israelian gumazir dapanimin oto. ⁹ A 30plan otariba ikia 30plan guiviba iti. Egha uan guiviba amangizi me nguibar igharazibar gumazibar ikiasa ghue. Ezi a igharazir adarazir guivir igiaba inigha uan otaribagh aningizi me dar iti. Ezi Ipsan 7plan azenibar Israelian gumazir dapanimin ike. ¹⁰ Egha an aremezi, me Betlehemin anefa.

Elon gumazir dapanimin oto

¹¹ Ezi Ipsan aremezi, Sebulun adarazir gumazir mam Elon, a Israelian gumazir dapanimin otogha 10plan azenibar men gari. ¹² Ezi an aremezi, me Sebulunin nguazimin, Aijalonin nguibar ekiamin anefa.

Apdon gumazir dapanimin oto

¹³ Ezi Elon aremezi, Piratonin nguibar ekiamin gumazim Apdon, a Hilelin otarim, a Israelian gumazir dapanimin oto. ¹⁴ A 40plan otariba ikia igiav otarir 30pla iti. Me zurara donkin 70pla gapiaghira mangi izegh gami. Ezi Apdon 8plan azenibar Israelian gumazir dapanimin

† 12:6: Hibrun akamin akar kam kamakin, “Sihibolet,” o “Sibolet,” an mingarim kamakin, “raiziar dapanim.” Gileatia kamaghin ziar kam dibori, “Sihibolet.” Ezi Efraimin adarazir ighara a dibori, “Sibolet.” Gumazitam, deragh Gileatian adarazi a dibori moghin, a deragh a diboroghan koghti, me fogham kar Efraimin gumazir mam, egh me an misueghti ana aremegham. ‡ 12:7: Hibrun akam deragha migirigiar kam in mingarim abighizir puvati.

ike. ¹⁵ Ezi an aremezi, me Efraimin nguazimin, Piratonin anefa. Nguibar kam Amalekian miḡhsiar dozibar iti.

Samsonin eghaghanim

13

(Sapta 13--16)

Manoan amuim Samson bate

¹ Ezi Israelia ua Ikiavira Itir Godin damazimin arazir kurabagh amima, Ikiavira Itir God Filistiaba ataghizi, me 40plan azenibar me gativagha men gari.

² Ezi Mano, Danin anabamin gumazir mam, a Soran nguibar ekiamin iti. An amuim boriba batir puvati.

³ Ezi dughiar mam Ikiavira Itir Godin enselin mam iza kamaghin a miḡei, “Ni faragha otir puvati. Egh ni kiran oveghangin navim asegh otarim bategham. ⁴ Kamaghin, ni datirighin wainba ko dipar onganibar aman marki. Egh bizir ki daman gumazamizibar anogorogheziba, ni dar aman marki. Kar bizir gumazamizibagh ami, me nan damazimin mizeziba. ⁵ Ni navim aseghiva otarim bategham. Egh an dapanir arizim gisan marki. A nin navimin aven itima, God ua bagha a ginaba. Eghti ni a bateghti, a wainba ko dipar onganibar aman marki, egh uaghan God daman gumazibar anogoroghezir dagheba, a dar aman marki. Eghti a ua Filistiaba da Israelia iniam.”

⁶ Ezi amizir kam ghua uan pam Manoan miḡia ghaze, “Gumazir akam akurir mam Ikiavira Itir Godin enselin min gara na ko miḡei. Ezi ki bar atiatigha an azarazir puvati, a ten gumazim egha a managh ize. A uan zi-amin gun na mikemezir puvati. ⁷ A na miḡia ghaze, ki navim aseghiva otarim bategham. Egh wainba ko dipar onganibar aman koghiva uaghan, dagher God daman gumazamizibar anogoroghezibar aman kogham. Bizir

kaba, gumazamizibagh amima me nan damazimin mize. Eghti gan otarir nan navimin aven ikiamin kam, God ua baghvira a ginabagham, eghti a kamaghira iki mangi aremegham.”

⁸ Ezi Manoa migirigiar kam baregha Ikiavira Itir God ko migia ghaze, “O Ekiam, ga uaning, ki kamaghin ifonge, gumazir ni amadazir kam, ni uam anemadaghti a ga bagh izi. Eghti borir gin otivamin kam, ga a bagh damuamin biziba a bar dar gun ga mikimam.” ⁹ Ezi God Manoa migirigiam baraghizi, Manoa amuim uan azenimin aperaghav itima, Ikiavira Itir Godin ensel iza a bato. Manoa dughiar kam in a ko itir puvati.

¹⁰ Ezi an amuim bemira uamategha ivegha ghua uan pam batogha an migia ghaze, “Ni zuamira izi! Gumazir faragha iza na batozim, anarira ua iza na bato.”

¹¹ Ezi Manoa uan amuim ko uamategha ghua gumazir kam batogha an azara, “Ni gumazir kamra faragha iza nan amuim batoz, o?”

Ezi gumazim a ikaragha ghaze, “Are, kar kirara.”

¹² Ezi Manoa gumazimin azara, “Ni nan amuim ko akam akirizir bizir kam guizbangira otoghti, otarir kam bizir tizibar amuva Akar Gavgavir manabar gin mangam?”

¹³ Ezi Ikiavira Itir Godin ensel kamaghin Manoa migei, “Nin amuim bar deravira migirigiar ki a mikemezibar gintigh. ¹⁴ A wainin ovizibar aman marki. Egh wainin dipaba ko dipar onganibar aman marki. Egh God daman gumazamizibar anogoroghezir daghebar aman marki, bizir kaba gumazamizibagh ami me nan damazimin mize. A bar deravira ki a mikemezir migirigiabar gintigh.”

¹⁵ Ezi Manoa kamaghin Ikiavira Itir Godin ensel migei, “Ga uaning, ni tong ga ko kagh ikitima ga memen igiatam misuegh, a isamighti, ni damegh mangam.” ¹⁶ Manoa kamaghin fozir puvati, a Ikiavira Itir Godin ensel migei.

Ezi Ikiavira Itir Godin ensel kamaghin a ikaragha ghaze, “Ki iki gua tuaghamin daghetam ameghan kogham. Gua meme misuegh a tusi, gua Ikiavira Itir God bagh ofan bar isia mighirizim damu, a tuaghti a bar isigh.”

¹⁷ Ezi Manoa kamaghin ensel migei, “Ni uan ziamin gun ga mikemeghti, gin gan otarim otoghti ga nin ziam fam.”

¹⁸ Ezi ensel kamaghin aning ikaragha ghaze, “Puvati. Gua tizim bagh nan ziam gifoghasa? Nan ziam bar deragha bar ighara.” ¹⁹ Kamaghin, Manoa memen igiar mam ko witin maba inigha Ikiavira Itir God bagha ofa gami, a Godin bizir bar igharagha garibagh amim. Manoa ofan kam ofa gamir dagiar dafar mam gisin a gamigha, uan amuim ko aning tugha pura gara iti. ²⁰ Avim ofa gamir dakozimin dafogha isia mizariaba ghuavanadir dughiamin, Manoa uan amuim ko garima, Ikiavira Itir Godin ensel avir mizariabar tongin Godin Nguibamin ghuavanadi. Ezi aning irava uan guamning isava nguazim gati. ²¹ Ezi Ensel uam aning ko itir puvati. Ezi Manoa datirighin fo, kar guizbangira Ikiavira Itir Godin ensel.

²² Egha Manoa kamaghin uan amuim migei, “Ga Godin enselin ganigha gifa, kamaghin, ga ti aremegham.”

²³ Ezi Manoan amuim kamaghin migei, “Ikiavira Itir God ga misueghti, ga aremeghan kogham. Ga amizir ofa, Ikiavira Itir God a gifongegha bizir igharagha garim gamizi ga an gani. Egha uaghan a ga migia ghaze, ga otarim ikiam.”

²⁴ Egha Manoan amuim gin otarim bategha, ziar kam a ganingi, “Samson.” Ezi otarim aghuima, Ikiavira Itir God deravira a gami. ²⁵ Ezi Samson Sora ko Estaolin nguibar ekiamningin tizimin, Danin anabamin danganimin iti. Ezi Ikiavira Itir Godin Duam an nighnizimin aven ingari.

14

Samson Filistiabar amizir mam in iti

¹ Ezi dughiar mam, Samson Timnan nguibar ekiamin ghuaghira, Filistiabar amizir igiar mam gani. ² Egha a uamategha ghugha kamaghin uan amebam ko afeziam migei, “Ki Filistiabar amizir igiar mam, Timnan nguibar ekiamin an gani. Ki kamagsua, gua na bagh a inighti ki an ikiam.”

³ Ezi an amebam ko afeziam kamaghin a ikaragha ghaze, “Manmaghin ami? Nin ikizimin aven amizir igiatam iti o, en gumazamizibar tongin ti puvati? Ni bizir tizim bagha Filistiabar amizim iniasa, gumazir kaba me uan mikarzir mogomebar iniba aghori puvati?”

Ezi Samson ua kamaghin uan afeziam migei, “Ki amizir kam gifonge. Gua na bagh a inigh.” ⁴ Dughiar kam in Filistiaba Israelia gativagha men gari. Ezi Ikiavira Itir God Filistiabav soghasa tuaviba buri. Kamaghin, Samsonin afeziam ko amebam fozir puvati, Ikiavira Itir God uabi Samsonin nighnizim fema an akar kam gami. ⁵ Egha gin Samson uan amebam ko afeziam me Timnan ghuaghiri. Egha Timnan itir wainin azenibar boroghin zuima, laionin igiar mam dazeregha Samson misoghasa a bagha izi. ⁶ Ezi Ikiavira Itir Godin Duam gavgavim Samson ganingizima, a laionin kam uan dafarir kinimningin an suiragha anebiki. Mati gumazim memen igiam tongirama anebiki. Egha an amizir bizir kam in, gun uan afeziam ko amebam, mikemezir puvati.

⁷ Egha gin a ghua Timnan nguibamin ghugha, amizir igiar kam bar a gifongegha, a ko migei. ⁸ Samson mong ikegha, uamategha amizir kam in ikiasa zui. Egha ghua tuavim ategha laionin a faragha misuegha atizir kuamin ganasa, tuavir miriamin ghua garima, aparir irubuar okoruam an aven ikia hani isava a gati. ⁹ Ezi a uan

dafarimningin hanin maba tuigha da apavira tuavimin zui. A ghua uan amebam ko afeziam batogha hanin maba isa aning ganingizi, aning uaghan ada ame. A uan amebam ko afeziam kamaghin aning mikemezir puvati, a laionin kuamin aven haniba ini.

¹⁰ Ezi Samsonin afeziam ghua, amizim ko an amebam ko afeziam batogha, me aning uaningin ikiamin akam akirigha gifa. Men gumazir igiaba fomira amuibar ikiasa ami moghin, Samson maghira maburan isam gami. ¹¹ Ezi Filistiaba kamaghin Samsonin ganigha, 30plan gumazir igiabagh inaba, eghti me a ko namakam damigh ikiam. ¹² Ezi Samson kamaghin 30plan gumazir igiar kabav gei, “Ki akar isin zuitamin ia mikimasa. Ia isam damuamin 7plan aruer kabar ikiva, ia akar isin zuir kamin mingarimin gun na mikemeghti, ki 30plan inir ruarir aghuiba ko 30plan korotiar aghuiba ia daningam. ¹³ Eghti ia nan akar isin zuimin mingarimin gun na mikemeghan kogh, ia 30plan inir ruarir aghuiba ko 30plan korotiar aghuiba na daningam.”

Ezi me kamaghin a migei, “Ni uan akar isin zuimin gun en mikemegh.”

¹⁴ Ezi a kamaghin men akam ikaragha ghaze:

“Apir bizir mam in bizir apir mam oto.

Ezi bizir isingtizir mam bizir gavgavimin oto.”

Ezi 3plan arueba givazi, me akar isin zuir kam gifozir puvatighavira iti.

¹⁵ Egha aruer namba 4in, me kamaghin Samsonin amuim migei, “Ni uan pam apezeper a gakaghonti, a uan akar isin zuimin mingarimin gun e mikemegh. Puvatighi, ni uan adarazi ko, e avimin ia daboroghti ia isigham. Gua en biziba okimasa en diazi, e kagh ize?”

Gumazir Dapaniba 14:1658 Gumazir Dapaniba 14:

¹⁶ Ezi Samsonin amuim ghua an guamin garava aziava kamaghin a migei, “Ni ti na gifongezir puvati. Egha akar isin zuir kamin nan adaraziv kemegha, an mingarimin gun na mikemezir puvati.”

Samson kamaghin an akam ikaragha ghaze, “Manmaghin ami? Ni gan, ki uan amebam ko afeziam mikemezir puvati. Ki tizim bagh ni mikimam?”

¹⁷ Ezi an amuim azia kamaghira ikia ghua isamin 7plan arueba gifa. A imobavira itima, an oragha ghua amiragha tagha namba 7 aruemin akar isin zuimin mingarimin gun a mikeme. Ezi a ghua uan adaraziv keme. ¹⁸ Ezi namba 7 aruemin, aruem tighar magiramin dughiamin, nguibar kamin itir gumaziba kamaghin Samson migei:

“Bizir tizim bar isingigh, hanin isingtizim gafiragham?

Ezi bizir tizim bar gavgavigh, egh laionin gavgavim gafiragham?”

Ezi Samson kamaghin me migei:

“Ia ti nan bulmakaun amebam inigha ghua uan azenibar ingarizir puvatighai,

ia nan akar isin zuimin mingarimin gun na mikemeghan koghai.”

¹⁹ Ezi Ikiavira Itir Godin Duam gavgavim Samson ganigizima an Askelon nguibar ekiam giraghu. A ghuaghira 30plan gumazibav soghezi me ariaghirezi, a men biziba ini. Egha men 30plan korotiar aghuiba inigha an akar isin zuimin mingarimin gun mikemezir darazigh aningi. Egha a bizir otozir kam bagha navim bar osemegha, uamategha uan nguibamin ghu. ²⁰ Ezi Filistiaba an amuim isava an

namakar mam ganingi, an namakar kam uaghan a ko an isamin ike.

15

Samson bar pazavira Filistiabagh ami

¹ Ezi witba aghorir dughiamin, Samson memen igiar mam inigha uan amuim bagha ghu. Egha kamaghin uan amuimin afeziam migei, “Nan amuim akuir danganim, ki an aven mangasa.”

Ezi an amuimin afeziam an anogoroke. ² A ghaze, “Bar guizbangira, ki ghaze, ni ti an aghua. Egha ni uan amuim ko gua uaningin ikiasa isam gamir dughiamin, nin namakar ni ko ikezim, ki a isav a ganingi. Ezi an afumimin ganganim bar dera, ni a iniam? Ki datirighira a isi ni daningighti ni an ikiam.”

³ Ezi Samson atara kamaghin migei, “Ki datirighin Filistiaba bar me gasighasigh, egh osimtiziba puvatigham. Kar men osimtizimra.”

⁴ Ezi Samson ghua afiar atiar 300plan suigha da inigha dar ipebar uarir fufugha da ike. Egha vaghvagha korir avibar dar ipebagh ike. ⁵ Egha Samson afiar atiabar ipebar itir korir avibagh apongezi da isima, ana da ataghizima, da tintinibar ivemara ghua Filistiabar witin azenibar aven zuima, korir aviba men witin dighoregha arighiziba ko mitivighav itiba sara bar moghira dar isi. Ezi wainin ikariziba ko olivin temeaba uaghan isi.

⁶ Ezi Filistiaba kamaghin ganigha uarira uari azangsis, “Tinara bizir kam gami?”

Ezi gumazir mam kamaghin me migia ghaze, “Samson a gami. An ivozir afeziam, Timnan nguibamin gumazim. A Samsonin amuim inigha, an namakar a ko an amuimin

isamin dughiamin ikezim ganingi.” Ezi Filistiabar gumazir dapaniba, Timnan nguibamin ghuavanaga Samsonin amuim ko an afeziam gaborozi aning isi.

⁷ Ezi Samson kamaghin me migei, “Ia arazir kamaghin garim gami, a? Ki kamaghin akar kam akiram, ki datirighin zuamira avughseghan kogham. Ki faragh ia amizir arazir kam ikaragh, egh gin avughsam.” ⁸ Samson puv me misogha, me abiragha men aviribav soghezi me ariaghire. Egha a gin ghua Etamin Mighsiar ekiar mamın dagiar akiriamin aven iti.

Samson Filistiaba abira

⁹ Ezi Filistiaba gin ghua Judabar nguazimin averpenibar ingarigha ikia, Lehin nguibamin gumazamiziba ko misoghasa. ¹⁰ Ezi Judaba kamaghin men azanglisi, “Ia bar tizim bagha iza e ko misoghasa?”

Ezi Filistiaba kamaghin me ikaragha ghaze, “E Samsonin suiragh, a inigh mangi kalabus darighasa. An e gamizir arazimra, e uaghan kamaghiram a damuam.”

¹¹ Ezi Judabar 3,000plan gumaziba Samson bagha Etamin dagiar akiriam iti naghin ghuaghira kamaghin a migei, “Ni kamaghin fo, Filistiaba e gativagha gifa? Ni tizim bagha osimtizir dafar kam gamigha osimtizim e ganingi?”

Ezi a kamaghin me migei, “Me na gamizir arazimra ki a ikarvagha me gami.”

¹² Egha me kamaghin Samson migei, “E ni ikegh ni isi Filistiabar agharim darighasa izi.”

Ezi Samson kamaghin me migei, “Ia guizbangira na mikim suam, ia uari na misueghti ki aremeghan kogham.”

¹³ Ezi me kamaghin a migei, “E bar guizbangira ni migei. E nin misueghti, ni aremeghan kogham. E pura ni ikegh ni inigh mangi Filistiabar agharim darigham.” Egha me benir gavgavir igiar pumuning inigha an agharinning

ikegha, a inigha dagiar akiriam ategha Filistiaba bagha zui.

¹⁴ Egha me ghua Lehin nguibamin otivigha givazima, Filistiaba a bagha dagarvaghera ivemara izi. Ezi Ikiavira Itir Godin Duam Samson gizivaghera gavgavir ekiam a ganingi. Ezi benir igiar gavgavir me an agharimning ikezir kaba, mati avim strinbar isizi da pura amera dighoraghire. ¹⁵ Ezi a gari donkin mam aremegha irighav ikia, tighar bar kuram, an an akaguar agharim inigha an suiraghera gumazir 1,000pla misoghezi me ariaghire. ¹⁶ Egha Samson kamaghin ighiar mam gami:

“Donkin akaguar agharir kamin,
 ki gumazir aviribav soghezi, me ariaghire.
 Egha ki men kuabar pozibav kinizi, da mamaghira iti.
 Donkin akaguar agharimin,
 ki gumazir 1,000pla, bar me agifa.”

¹⁷ Ezi a kamaghin ongeggha givaghera akaguar agharir kam makuni. Ezi me danganir kam, “Akaguar Agharimin Mighsiam,” a garisi.

¹⁸ Ezi Samsonin kuarim bar puvira an pirima, a kamaghin Ikiavira Itir Godin dei, “Ki nin ingangarir gumazim, ezi ni nan akurazi ki midorozir kamin me abira. Egh ki dipam bangin kagh aremeghti Filistiaba ti na iningham, o?”

¹⁹ Ezi God Lehin emimirir dipar mam gamizi, dipavsizim an anagav oto. Ezi a dipar kam amegha ua gavgavim ini.

Ezi bizir kam bangin me emimirir kam kamaghin a dibori, “Gumazim Dipam Bagha Deir Emimirir Dipam.” Ezi Lehin emimirir dipar kam datirighin ikiavira iti.

²⁰ Ezi Filistiaba Israelian nguazimin garir dughiamin, Samson 20plan azenibar me gativaghera men gumazir dapanimin ike.

16

Samson Gasan nguibar ekiamin ghu

¹ Ezi Samson Lehin nguibam ategha Gasan nguibar ekiamin ghugha, tuavimin amizir gumaziba koma akuir mam batogha a koma akui. ² Ezi gumazir maba kamaghin Gasan gumazibav gia ghaze, “Samson izegha gifa.”

Ezi me ghuava nguibam okarigha nguibamin divazir tiar akar ekiabar boroghin mongegha a bagha gara iti. Egha sighsirir akabar uariv gia ghaze, “E kagh ikiti aminim tiraghti, e a misueghti an aremegham.” ³ Ezi Samson bogarangra tuavimin amizir kam ko ikia ghua dimagarir arizimin, misiamin dikavigha ghua nguibar ekiamin tiar akamningin suiragha aning asi. Egha aningin akinimning ko tiar akam asir ainin igugunir dafam sarama asi. Egha dagh isaghpugha ghua Hebronin nguibamin boroghin mighsiar orazimin da ariki.

Delaila Samson gifara

⁴ Ezi bizir kam otogha givazima, Samson Gasan zui. A ghua Sorekin danganir zarimin amizir mam bato, an ziam Delaila, an an ganigha a bagha bar ifonge. ⁵ Ezi Filistian atriviba ghua kamaghin Delailan migei, “Ni Samson apezeperegh, an gavgavim bagh an azaragh, a managh gavgavir ekiar kam isi, eghti e manmaghira a damighti, an gavgavim aneteghti, e anebiragham. Ni an gun en mike-meghti e an suiragh a ikegham. Ni kamaghin damighti e vaghvagh 1,100 silvan dagiaba isi ni daningam.”

⁶ Ezi Delaila kamaghin Samson migei, “Ni na mikim, ni manmaghin gavgavir kam isi? Egh ni manmaghin damighti gavgavim ni ateghti me nin suiragh ni ikegham?”

⁷ Ezi Samson kamaghin a ikaragha ghaze, “Gumazitam bulmakaun sueba ko dafaribar itir 7plan agirir misingizir

puvatizir taba inigh na ikeghtima, nan gavgavim givaghti, ki pura gumazir kinimin min ikiam.”

⁸⁻⁹ Ezi Filistian gumazir dapaniba bulmakaun sueba ko dafaribar itir agirir 7plan misingizir puvatiziba inigha iza Delaila ganingi. Ezi gumazir maba Delaila akui naghin mongeghav iti. Ezi Delaila Samsonin suemning ko dafarimning ike. Egha Delaila a gaghura ghaze, “Samson, Filistiaba nin suighasa izi!” Ezi a dikavima bulmakaun agirir kaba, mati strin avir mizariam boroghin ikia isia dighoraghirezi moghin, dighoraghire. Ezi Filistiaba an gavgavimin mingarim gifozir puvatighavira iti.

¹⁰ Ezi Delaila kamaghin Samson migei, “Ni oragh, ga uaning, ni bar na gifaragha aghumsizir dafam na ganingi! Ni datirighin guizbangira na mikim, me manmaghira damigh nin suiragham?”

¹¹ Ezi Samson kamaghin a migei, “Gumaziba benir gavgavir bar igiaba inigh na ikeghti nan gavgavir kam givaghti ki pura gumazir kinimin min ikiam.”

¹² Ezi gin Filistiaba iza Delaila akuir danganimin modogha itima, Delaila benir gavgavir bar igiar maba inigha an suemning ko agharimning ike. Egha Samsonin dei, “Samson, Filistiaba nin suighasa izi!” Ezi Samson benir gavgavir bar igiar an agharimning ikezir kaba, tretin min dar ghore.

¹³ Ezi Delaila Samson migei, “Ni bar na gifarava aghumsizir dafam na ganidi. Ni datirighin na mikim, gumaziba bar manmaghira ni ikegham?”

Ezi Samson kamaghin migei, “Ni nan 7plan dapanir arizir gizgiziba, inigh iniba nuavir masinin aven tretba sara initam nuavighiva, nan dapanir arizim nir kamın aven tretba sara a nuafigh. Egh gin dikonir ruarir tamin nir kam isi birimin a gafughti, a birimin porogh gavgafigh.

Eghti ki ua gavgaviba puvatigh pura gumazir igharazibar min ikiam.”

¹⁴ Ezi Delaila Samson gamizi an akuima, an an 7plan dapanir arizir gizgiziba, inigha iniba nuavir masinin aven, tretba sara inir mam nuavighava, an dapanir arizim inir kamin aven tretba sara a nuafi. Egha gin dikonir ruarir mam nir kam sara birimin a gafu, ezi a birimin porogha gavgafi. Egha a kamaghin dei, “Samson, ni ua bagh ganigh, Filistiaba nin suighasa izi.” Ezi a dikavima, dikonir kam ko nir an dapanir nuavizimin arizir gizgiziba, a bar birimin dagh ekuigha dikafi.

¹⁵ Ezi Delaila kamaghin a migei, “Ni manmaghsua, na migia ghaze, ni bar na gifonge? Ni bar puvira na gifari. Ni na ko navir vamiran itir puvatigha guizin akabar na migeir puvati. Datirighin namba 3in dughiam, ni na gifaragha aghumsizim na ganingi, egha na mikemezir puvati, ni manmaghira amigha bar gavgafi.” ¹⁶ Ezi Delaila dughiarbar uabi mikimasa a gimobava, an azangsigha mamaghira iti. Ezi Samson migirigiar kam baragha ghua bar iporpore.

¹⁷ Egha bar abuan, a Delaila mikeme. A kamaghin migei, “Ki aghirimra iti God na ginabazi nan amebam na batezir dughiamin, ikegha iza datirighin, me tong nan dapanir arizibagh isezir puvati. Me nan dapanir arizibagh iseghti, ki ua gavgaviba puvatigh, pura gumazir kinimin min ikiam.”

¹⁸ Ezi dughiar kamin Delaila fo, Samson guizbangira a migei. Egha a Filistiabar atriviba bagha akam amaga ghaze, “Ia uamategh izi. A datirighin guizbangira uabin gun na mikeme.” Ezi Filistiabar gumazir dapaniba, silvan dagiar Delaila daningasa mikemeziba inigha izi. ¹⁹ Ezi Delaila Samson gifarazima Samson an apozimin akuava onгани. Ezi Delaila gumazir mamın diazima a iza Samson

dapanir arizir gizgizir nuavizir 7plan ruariba apiri. Ezi Delaila arazir kamın Samsonın gavgavim bar anegifa. An gavgavim bar moghira gifa.*

²⁰ Ezi Delaila ua kamaghın dei, “Samson, ni ganigh, Filistiaba nin suighasa izi!”

Ezi Samson osegha ghaze, “Ki faragha ami moghin, dikavigh mangi firighirigham.” A kamaghın fozir puvati, Ikiavira Itir God anetaki. ²¹ Ezi Filistiaba an suiragha an damazimning asiaghati. Egha me a inigha Gasan ghuegha senin brasbar ingarizimin a ike. Egha a gamima a kalabuziar dipenimin aven ikia witba ko raiziaba mirmiri.

²² Ezi dughiar kamın Samsonın dapanir arizim uam aghui.

Samson areme

²³ Ezi dughiar mamın Filistiabar atriviba iza uari akuvagha, isar ekiar mam gamua uan asem Dagon bagha ofa gami. Egha me bar akongegha kamaghın migei, “En asem en akurazima e uan apanim Samsonın suiragha anebira.”

²⁴⁻²⁵ Egha me gin bar akongegha kamaghın migei, “Ia Samsonın aku iziti a uan arazitabar amuti, e an gan an ingariva aki, a dipovasa.” Ezi gumaziba ghua kalabusın a inigha izi.

Ezi gumazamiziba an ganigha, uan asemın ziam fava kamaghın migei, “En asem en akurazima e uan apanir kam anebira. Gumazir kam bar en nguazim gasighasigha, en gumazir aviribav soghezi me ariaghire.” Egha me a isava dipenimin dagiar guarir akinimningin tizimin anetizima, a tughav ikia arazarazibagh amima, me an ingarava aka a dipofi.

²⁶ Ezi Samson, otarir an dafarimin suigha an akuava aruim kamaghın a migei, “Ni nan akuraghtima, ki dipenimin guarir akinimningin suiragh mitigh, uan akirim isiva

* 16:19: *Hibrun akam deragha migirigi*ar kamın mingarim abighizir puvati.

guarir akinimning garoroghasa.” ²⁷ Dïpenir kam gumazamizir bar avirim a gizifa, ezi Filistiabar atriviba bar moghira uaghan me ko iti. Ezi 3,000plan gumazamiziba dïpenir ekïar kamïn siriãmïn pïn ikia beragha Samsonïn garava a dïpovava ati.

²⁸ Ezi Samson kamaghïn diagha Ikiavira Itir God ko miãei, “O Ikiavira Itir God, nan Ekïam, nï datirighïn na ginighnigh. O God, nï datirighïn ua gavgavim na daningigh. Eghti datirighïn Filistiaba nan damazimning asizi moghira, ki me ikaragham.” ²⁹ Egħa Samson dagiar dïpenir guarir tongira tughav ikia, gavgavim a ganidïr akinimningïn suira. A dafarir guvimïn guarir akinir mamïn suiragħa, dafarir kiriamïn igharazimïn suira.

³⁰ Egħa a kamaghïn dei, “Nï na ateghti ki Filistiaba ko aremeka.” Egħa a bar uan gavgaviba sara guarir akinimning adugħa zuima dïpenim iri. Dïpenim dïpïrigha ira Filistiabar atriviba ko, gumazamizir igharazir an aven itiba sara me gisïn ira me misoghezi, me bar ariagħire. Ezi gumazamizir bar avirim Samson ko ariagħire, men dïbobonim, an angamira ikia misoghezi gumazibar dïbobonim gafira.

³¹ Ezi Samsonïn adarazi gin izaghira an kuam ini. Me an kuam inigha ghua Sora ko Estaolïn nguibar ekïamningïn tizimningïn, an afeziam Manoa afazi nagħïn anefa. Samson 20plan azenibar Israelian gumazir dapanimïn ike.

Benjamin ko Danïn anabamningïn eghaghaniba

17

(*Sapta 17--21*)

Maika uabi marvir guabar ziaba fer dïpenir mam iti

¹ Ezi gumazir mam an ziam Maika, a Efraimin miḡhsiar dozibar iti. ² A dughiar mamın uan amebam miḡei, “Ni uan 1,100in daḡiar silvabagh fo, tina da okeme? Ezi ki dughiar kamın itima, ni God miḡia ghaze da okemezir gumazim, ni a gasiḡhasikigh. Ni gan, ki uabi bizir kam gami. Ki da okemegha, datirighin ua ni ganidi.”

Ezi an amebam kamaghin a ikaragha ghaze, “Nan otarim, Ikiavira Itir God deragh ni damu.”

³ Ezi Maika 1,100plan silvan daḡiaba uamategha da isava uan amebam ganingi. Ezi an amebam kamaghin miḡei, “Ki silvan daḡiar kaba Ikiavira Itir God danighti, daḡiar kaba nan otarim baghavira ikiam. Egh daḡiar kaba, ga da isiva gumazitabar anighti, me dar marvir guatamningin ingarighti, e aningın ziamning fam. Me temer otevitam marvir guatam akirighiva silvan a nokegh, egh marvir guatam silvan kinimra an ingarigh.”* ⁴ Egha Maikan amebam 200 silvan daḡiar an amebam uam a ganingiziba, isa silvan marvir guabar digiribagh amir gumazir mam ganingi. Ezi a marvir guar mam tememin anekirigha silvan bar a noke, egha marvir guar mam silvan kinimin an ingari. Ezi amebam aningın nedazimning isava Maikan dipenimin aning ati.

⁵ Ezi gumazir kam Maika, a marvir guamning bagha ofa gamir dipenir dozir mam iti. Egha a ofa gamir gumazibar dapanimin korotiar otevir azenan azuir mamın ingarigha asebar ifongiam gifofoghamin marvir guar dozir mam sara ingari. Egha a uan otarir mam amisevezima an

* 17:3: Hibrun akam deragha miḡirigiar kamın mingarim abighizir puvati. E uaghan fozir puvati, aning manmagh garir nedazimin digirim silvan kamın a gami. Ezi 18:24in akamin, Maika nedazimning kamaghin aning dibori, “aser godin ki ingarizimning.”

ofa gamir dipenir kamin ofa gamir gumazimin oto.[†]
⁶ Dughiar kabar atrivitam Israelin itir puvati. Kamaghin, gumamaziziba vaghvagha tintinibar uan ifongiabar gin ghua pura bizibagh amua iti.

⁷ Ezi dughiar kamin Livain anabamin adarazir gumazir igiar mam, a Judan anabamin nguazimin ikia, Betlehemin nguibar ekiamin iti. ⁸ A Betlehem ategh mangi nguibar igiatam batogh an ikiasa zui. A ghua Efraimin mighsiar dozibar, Maikan dipenimin oto. ⁹ Ezi Maika an azara, “Ni managh ikegha izi?” Ezi Livain gumazir kam kamaghin an akam ikaragha ghaze, “Ki Betlehemin itir Livain anabamin gumazir mam, a Judan nguazimin itir nguibam. Ki danganir ikiamiba buriagha arui.”

¹⁰ Ezi Maika kamaghin a migei, “Ni na ko kagh ikiam. Ni na ko iki nighniziba na daning egh uaghan nan ofa gamir gumazimin ikiam. Eghti azenibar zurara ki 10pla silvan dagiaba ko korotiaba ko dagheba sara ni daningam.”

¹¹ Kamaghin, Livain gumazir igiar kam Maikan migirigiam baregha, a ko iti. Egha an an borimin min otogha a ko iti.

¹² Ezi Maika ivezim isa Livain gumazir igiar kam ganidi. Egha a gamizi an an ofa gamir gumazimin otogha, Maikan dipenimin aven iti.

¹³ Ezi Maika kamaghin migei, “Livain mav datirighin nan ofa gamir gumazimin otogha iti. Kamaghin, ki datirighin fo, Ikiavira Itir God datirighin na danganimin aven itir bizibar amighti, da deragh otivam.”

[†] 17:5: E fozir puvati, “asebar ifongiam gifofoghamin marvir guar dozir mam,” a ti bar bizir tizimra. Ni Jenesis 31:30 ko 1 Samuel 19:13in gan. Hibrun akamin bizir kaba me kamaghin da dibora ghaze, asebar marvir guaba. 17:6: Godin Araziba 12:8; Gumazir Dapaniba 21:25

18

*Dan*in anabamin adarazi nguibar ekiar igiam ini

¹ Dughiar kamın Israelia atriviba puvati. Danin anabam fomira iza datirighin, me Israelian anababar tongin, nguazir tam inizir puvatighavira iti, kamaghin, Danin anabamin adarazi nguazir tam batogh an ikiasa da buri.

² Ezi Danin anabamin adarasi, gumazir bar gavgavir 5pla amisevezi, me Sora ko Estaolin nguibar ekiamningin iti. Me Danin anababar 5plan gumazir kaba amisevegha, me amadazima, me ghua moga nguazimin gara a getiagha arui. Me kamaghin gumazir kabav gei, “Ia mangi nguazir kam bar deraghviram a getiraru.” Ezi gumazir 5plan kaba ghua Efraimin mighsiar dozibar Maikan dipenimin otogha, dimagarir vamiran a koma akui.

³ Me ghua Maikan dipenimin aven ikia orazima, Livain gumazir kam migei. Ezi me an migirigiaba baregha fo, kar Judabar nguazimin gumazim, ezi me an azara, “Ni bizir tizim gamua kagh iti? Tinara ni inigha kagh ize?”

⁴ Ezi a kamaghin men akam ikaragha ghaze, “Maika uabi na mikemezi, ki kagh iti. A na givezima ki an ofa gamir gumazimin otogha kagh iti.”

⁵ Ezi me kamaghin Livain gumazir kam migei, “E uari, ni e bagh God ko mikim. Ni e bagh Godin azangsigh, en darorir kam deragham, o puvatigham?”

⁶ Ezi ofa gamir gumazim kamaghin men akam ikaragha ghaze, “Ia nighnizir aviribar amuan marki. Ikiavira Itir God ian gan ian darorim geghuvam.”

⁷ Ezi 5plan gumazir kaba nguibar kam ategha ghua Laisin nguibar ekiamin oto. Me ghua Laisin nguibamin itir gumazamizibar garima, men dabirabim Saidonin nguibar ekiamin gumazamizibar min dera. Me bar nimiram apiaghav ikia gumazir igharazibar atari puvati. Me ghaze,

mīdorozitam me batoghan kogham. Atrivitam o gumazir dapanitam aghumsizir arazitamin me gamizir puvati. Me Saidonin nguibamin saghon ikia, egha dagiaba bagha biziba igharaz darazi dama, ada amadir puvati.* ⁸ Ezi 5pla gumazir kaba uamategha ghua Sora ko Estaolin otozi, men adarazi men azara, “Ia manmaghira garir bizibar gani?”

⁹ Ezi 5plan gumazir kaba kamaghin me ikaragha ghaze, “Ia zuamira izi e mangiva, nguibar ekiam kam korogh me misogham. E men nguzimin garima, a bar dera. Ia suighsuighan marki, e mangi me misogh men nguazim iniam. ¹⁰ Ia danganir kamin mangi ganti, nguazir aviriba ikiam. Ia ganti bizir aghuir aviriba an ikiam. Egh ia uaghan ganti, me misoghsi nighnighan kogham. Ia oragh, God nguazir kam e daningam.”

¹¹ Kamaghin, Danin adarazir 600plan gumaziba mīdorozir biziba inigha, misoghasa Sora ko Estaol ategha zui. ¹² Me ghua Kiriati Jearimin nguibar ekiamin boroghin Judan nguazimin averpenibar ingarigha iti. Kamaghin danganir kam me kamaghin a dibori, “Danin Averpenibar Ingarizir Danganim.” Danganir kam Kiriati Jearimin aruem uaghiri naghin iti, ezi me datirighin kamaghira a dibora mamaghira iti.

¹³ Me danganir kam ategha ghua Efraimin mighsiar dozibar Maikan dipenimin oto. ¹⁴ Ezi 5plan gumazir ghua Laisin nguazim moga an ganiziba, kamaghin uan adaraziv gei, “Ia kamaghin fo, dipenir kabar aven, ofa gamir gumazibar korotiar mam ko, asebar ifongiam gifofoghamin marvir guar dozir maba ko, marvir guar me tememin dikirigha silvan noghezir mam ko, marvir guar me silvan kinimin ingarizir mam, da iti. Ezi e datirighin manmaghin damuam?” ¹⁵ Ezi me tuavim ategha Maikan

* 18:7: Hibrun akam deragha migirigiar kamin mingarim abighizir puvati.

dipenim iti naghin Livain gumazir igiam itir dipenimin otogha, egha dughiam a ganingi. ¹⁶ Me dipenimin aven itir dughiamin, Danin midorozir gumazir 600pla uan midorozir bizibar suigha, Maikan dipenimin divazimin itiar akamin mitivighav iti. ¹⁷ Ezi ofa gamir gumazir kam, 600plan midorozir gumaziba ko divazimin itiar akamin itir dughiamin, gumazir 5plan moga gariba, me aseba fer biziba iniasa dipenimin aven ghue. Me ghua ofa gamir gumazibar korotiam ko, Godin ifongiam gifofoghamin marvir guar doziba ko, marvir guar me tememin dikirigha silvan noghezim ko, marvir guar me silvan kinimin ingarizim, me bar ada okimasa.

¹⁸ Ezi ofa gamir gumazim garima, gumazir kaba Maikan dipenimin aven ghuegha, ofa gamir gumazibar korotiam ko, Godin ifongiam gifofoghamin marvir guar doziba ko, marvir guar me tememin dikirigha silvan noghezim ko, marvir guar me silvan kinimin ingarizim, me da okei. Ezi ofa gamir gumazim kamaghin men azara, “Ia tizim gami?”

¹⁹ Ezi me kamaghin a migia ghaze, “Ni uan akam dukuagh nimira iki. Ni migirigiar tam damuan marki. Ni uaghan e ko iziva en ofa gamir gumazimin otogh, egh uaghan nighnizir aghuiba e daningamin gumazimin ikiam. Ni ti dipenir vamira itir gumazim bagh ofa gamir gumazimin ikiam? Ingararir kam, a pura bizim. Ni e ko iziva Israelian anabar ekiam tam in ofa gamir gumazimin ikiam, kar ingangarir bar ekiam, a Maikan ingangarir muziarim bar a gafira.” ²⁰ Ezi ofa gamir gumazim kamaghin oregha navir amirizim inigha, ofa gamir gumazibar korotiam ko, Godin ifongiam gifofoghamin marvir guar doziba ko, silvan marvir gumning inigha, men gin zui.

²¹ Egha me nguibar kam ategha zui. Men boriba ko men bulmakauba ko men biziba faragha zui. ²² Me Maikan dipenim ategha mong saghuam me gatigha zuima, Maika

uan dipenimin boroghin itir darazir diagha, me Danin adaraziv soghasa men gin zui. Egha me men gin ghua me bato.

²³ Ezi Maika ko misoghasa zui darasi, Danin adarazir dei, ezi Danin anabamin adarazi ragha Maikan azara, “Manmaghin ami? Ni tizim bagha avirir dafar kam ko izi?”

²⁴ Ezi Maika kamaghin me ikaragha ghaze, “Ia tizim bagha kamaghin nan azangsis, ni bar bizir tizim baka? Ia tizim bagha nan ofa gamir gumazim ko nan marvir guar ki ingarizimning inighava ari? Nan bizitam itir puvati.”

²⁵ Ezi Danin anabamin adarazi kamaghin a ikaragha ghaze, “Ni migirigiar aviribar e damuan marki. Gumazir kaba ua nin atar ni misuegh, egh nin amuiroghboriba sara misueghti me arighiregham.” ²⁶ Egha Danin anabamin adarazi kamaghin mikemegha givagha ghue. Ezi Maika gumazir kabar garima me bar gavgavizi, a me misoghan ibura, kamaghin, a uamategha uan nguibamin ghu.

²⁷ Ezi Danin anabamin adarazi Maika ingarizir biziba ko, an ofa gamir gumazim sara inigha Laisin ghu. Ezi Laisin gumazamiziba bar deravira iti. Egha me tong misoghasa nighnizir puvati. Kamaghin, Danin anabamin adarazi bar me misoghezi me ariaghirezi, me men nguibar ekiam gaborozi a isi. ²⁸ Saidonin nguibar ekiam bar men saghon iti, kamaghin men akurvaghamin gumaziba puvati, me uaghan gumazir igharaziba ko biziba uari ganiga uari ikarvazir puvati. Nguibar kam Betrehopin nguibamin boroghin danganir zarimin iti. Ezi Danin anabamin adarazi ua nguibar ekiar kam iningarigha an iti. ²⁹ Egha me nguibar kam kamaghin a dibori, “Dan.” Me uan inazir afeziabar ziam Dan inigha a gati, a Jekopin otarim, me an ziam isava nguibar ekiar kam gati. Me fomira kamaghin a dibori, “Lais.” ³⁰ Ezi Danin anabamin adarasi,

marvir guar me inigha izezim asaragha, an ziam fe. Ezi Mosesin otarim Gersom, an ovavir borir mam Jonatan, a Danin adarazi bagha ofa gamir gumazimin ingangarim gami. Ezi an otariba ko an ovavir boriba uaghan ofa gamir ingangarim gamua ghuavira itir dughiamin, men apaniba iza bar Israelian suigha ghua, kantrin igharazimin kalabus gati.[†] ³¹ Godin Purirpenim Silon itir dughiamin, Danin anabamin adarasi, Maika dikirizir marvir guar kamın ziam fa mamaghira iti.

19

Livain gumazir mam uan amuim ko dughiar kuram bato

¹ Dughiar kamın Israelia atriviba puvati. Ezi Livain mav Efraimin mighsiar dozibar iti. A Betlehemın nguibar ekiamın Judan amizir mam inigha, uan amuir ekiam gifuragha an ti. ² Ezi an amuir dozir kam, bizir mam bagh an atara, uamategha ara ghua uan afeziamın dipenimin ghugha itima, 4plan iakiniba gifa. ³ Ezi gin, an pam an gin ghua a ko migirigiam akirigh, a inigh izasa zui. A ingangarir gumazir vamira ko donkin pumuning inigha zui. Aning ghua otozima, amizim uan pam inigha uan afeziamın dipenimin aven ghu. Ezi an amuimin afeziam an ganigha bar akonge. ⁴ Ezi amizimin afeziam, uan amerer otarim bagha gavgavigha ghaze, an a ko ikiam. Ezi gumazim 3plan dughiaabar me ko ikia, apava dipaba api.

⁵ Ezi namba 4in dughiamın, Livain gumazir kam bar dimangara dikavigha mangasa uan bizibar kiri. Ezi

[†] 18:30: Akar kamın mingarim ti kamaghın ghu, dughiar kamın, Jonatan uan adarazi ko ofa gamir ingangarim gamima, Asirian adarazi Israelin gumazamizir aviriba inigha ghua, uan kantrin aven kalabus gati. Danin anabamin adarazi Laisin nguibam inigha gifa. Ezi 400plan azenibar gin bizir kam oto. Ni 2 Atriviba 15:29in gan.

an amuimin afeziam kamaghin uan amerem migei, “Ni daghetamra amegh, gavgavim uan navim daningh, egh gin mangi.”

⁶ Ezi aning uam aperagha apa dipaba api. Ezi guivimin afeziam ua kamaghin a migei, “Ki kamagsua, ni ua ghuariar dimagarir kamin ikiva e bar akongegh mangi aminim tiraghti gua mangi.” ⁷ Ezi a dikavigh mangasa amima, an amerem ikiasa bar gavgafi. Ezi a dimagarir mamin ua me ko iti.

⁸ Dughiar namba 5in bar mizaraghara, Livain gumazir kam dikavigh mangasa. Ezi an ivozim kamaghin a migei, “Ga uaning, ni ikegh daghetam ramegh. Aruem tong amiraghti, ni mangam.” Ezi gumazimning uaghara ikiava api.

⁹ Egha gumazir kam uan amuir dozim ko ingangarir gumazim, me mangasa amima, amuimin afeziam kamaghin me migei, “Ia gan, aruem bar iraghu. Ia ua dimagarir kamin ikegh, aminim kiran oveghangin piram. Ia ua iki bar akongegh. Egh ia gurumin dimangara dikavigh bar mangi uan nguibamram otogh.” ¹⁰ Ezi Livain gumazir kam ua dimagarir tamin ikian aghua. Egha a uan amuir dozim ko dikavigha zui. Aning uan donkingingin akirimningin itir satelning gaperagha zui.

¹¹ Ezi aruem bar uaghirima aning ghua Jebusin nguibar ekiamin oto, kar Jerusalem ziar igharazim. Ezi ingangarir gumazim kamaghin uan gumazir aruam migei, “E nguibar ekiar kamin aven mangi kagh dakuam.”

¹² Ezi ingangarir gumazir kamin gumazir aruam ghaze, “Puvati, e kagh dakuan kogham, kar Israelian gumazimizar nguibar ekiam puvati. E mangi Gibeau nguibar ekiamin dakuam. ¹³ Ni izi e mangam, e tong sivagh mangi Gibeau o Raman nguibar ekiamin dakuam.” ¹⁴ Egha me

Jebus gitagha zui. Ezi aruem bar uaghirima, me ghua Benjaminin anabamin adarazir nguazimin, Gibeau nguibamin boroghin otifi. ¹⁵ Egha me ghua tuavir ekiam ategha ghuaava nguibar ekiamin aven ghue, egha dakuamin danganiba bagha gara danganir gumazamiziba uari akuvimin apiaghav iti. Ezi gumazir me batogh, me inigh uan dipenimin mangi dakuamin tam, otozir puvati.

¹⁶ Ezi me apiagha ikiavira itima, gumazir aser mam izi. A uan azenibar ghua ingarigha uamategha izi. Gumazir aser kam Efraimin mighsiar dozibar itir gumazim, egha a iza Gibeau iti. Gibeau itir adarasi, me Benjaminin adarasi. ¹⁷ Ezi gumazir aser kam iza garima, Livain gumazir kam, uan amuir dozim ko uan ingangarir gumazim, me gumazamiziba uari akuva itir danganimin apiaghav iti. Ezi gumazir aser kam men azara, “Ia managh ikegha ize? Egha ia managh mangasa?”

¹⁸ Ezi Livain gumazir kam kamaghin migei, “E Judan nguazimin, Betlehemin nguibamin ikegha izi. Egha e ikiavira Itir Godin Dipenimin mangasa. Ezi en nguibam a Efraimin mighsiar dozibar tongin iti, ezi e mangi an dakuasa. Ezi datirighin, e inigh dipenimin mangamin gumaziba puvati. ¹⁹ E pura ian ingangarir gumaziba, e dagheba ko biziba bar iti. Donkingin dagheba iti. Ki uan amuim ko nan ingangarir gumazim, en bretba ko wainba iti. E bizitam in otevezir puvati. E dakuamin danganiba buri.”

²⁰ Ezi gumazir aser kam kamaghin me migei, “A dera, ia nan dipenimin izi. Ki bizibar ian akurvaghham. Ia danganir gumazamiziba uari akuva itir kam dimangan an ikian kogham.” ²¹ Egha a me inigha uan dipenimin ghugha, dagheba isa donkingin ganingi. A dipam inigha me ganingizima, me uan dagariba ruegha, gin dagheba ko dipaba api.

²² Me apava bar akongegha itima, nguibar ekiar kamîn gumazir arazir kurabagh amir maba izava dipenim okarigha gifa. Egha tiam misogha, dipenir kamîn ghuavim miġia ghaze, “Gumazir ni ko kagh itim, ane-madaghti an azenan izi. E arazir kurabar a damuasa.”

²³ Ezi gumazir aser kam azenan ghua kamaghin me miġei, “Puvati. Nan namakam, ia kamaghin a damuan kogham. Gumazir kam nan dipenimin izegha na ko iti. Ia arazir kurar kamîn a damuan kogham. ²⁴ Ia oragh, nan guivir igiar gumazitam ko akuizir puvatizim ko gumazir kamîn amuir dozim iti. Ki aning inigh izi ian agharim darigham, eghti ia damuasa ifongezir arazim ia damusi, aning ko a damu. Ezi gumazir kamning ia arazir kurar kamîn aning damuan kogham.” ²⁵ Ezi gumazir kaba gumazir aser kam bar a batoke. Ezi Livain gumazir kam uan amuir dozim batuegha a isava me ganingi. Ezi me a inigha arazir kurabar a gamuava tintinibar a gamua ghuavti aminim tira. Egha me ġin anetaghizi a zui. ²⁶ Ezi amizim iza an pam akui naghin, gumazir aser kamîn dipenir tiar akamîn irighav iti. Egha irighav ikia ghua aminim tirazi aruem anadi.

²⁷ Ezi aminim tirazi an pam dikavigh mangasa tiam tui. A tiam kuigha garima an amuir dozim irighav iti. A uan dafarimning tiar akamîn suighasava amuava avenge. ²⁸ Ezi Livain gumazir kam kamaghin a miġei, “Ni dikavigh, ga mangam.” Ezi amizim tong a miġeir puvati. Ezi a fo an aremegha gifa, ezi a maghiram an kuam isa donki ġisin anetigha a inigha uan nguibamin zui. ²⁹ A ghua nguibamin otogha dipenimin aven ghua afuar mam ini. Egha amuir dozimin kuam 12plan akuabar aneghore. Egha vaghvagha Israelian 12plan anababa bagha da amangi.

³⁰ Ezi gumaziba bar bizir kamin ganigha kamaghin migia ghaze, “Kar arazir bar kuram! E Israelia Isip ategha azenan izezir dughiamin iza datirighin, bizir kamaghin garir tam otozi en ganizir puvati. Ia bizir kam ginighnigh uariv kim. E manmaghira damuam?”

20

Israelia Benjaminin anabamin adarazi ko misoghasa

¹ Egha Israelia bar Gibeon gumaziba amizir arazir kuramin akam baregha izava, Mispan nguibar ekiamin Ikiavira Itir Godin Damazimin bar moghira uari akufa. Me notin amadaghan Danin nguibar ekiamin ghua sautin amadaghan itir Berseban nguibar ekiamin gumaziba ko, Gileatin nguazimin itir gumaziba uaghan, uan nguibaba ategha iza bar moghira uari akufa. ² Ezi Israelian anababa vaghvaghera dar gumazir dapaniba bar moghira Godin gumazamizibar iviriar ekiam bagha ize. Ezi midorozir gumazibar dibobonim 400,000pla uaghan iti, kar midorozir sababar misozir gumaziba. ³ Ezi Benjaminin anabamin adarazi kamaghin oraki, Israelian marazi ghua Mispan uari akufa.

Ezi Israelia kamaghin Livain gumazir kamin azara, “Ni deragh e mikim, bizir kam manmaghin oto?”

⁴ Ezi amizir me arazir kurabar a gamizimin pam, kamaghin me migei, “Ki uan amuir dozim ko iza Gibeon nguibar ekiamin Benjaminin adarazir nguazimin otozi, aminim pirizi, ga dimagarim kagh dakuasa danganiba buria iti. ⁵ Ezi dimagarir kamin Gibeon gumazir aruaba iza dipenir ga itim okarigha na misueghti ki aremeghasa. Egha me na ategha nan amuir dozim inigha arazir bar kurabar a gamua ghuav iti, an areme. ⁶ Gumazir kaba arazir bar kuram Israelia en tongin a gami, kamaghin, ki an kuam inigha iza, aneghoregha an akuaba isa bar

Israelian adarazi bagha da amangi. ⁷ Ezi ia datirighin kagh uari akuvagha itir Israelia, ia deravira nighnigh migirigia tam damu. E manmagh me amizir arazir kam ikarvaghame?”

⁸ Ezi gumaziba bar moghira dikavigha navir vamira ikia kamaghin migei, “En tav uamategh uan purirpenmin mangan kogham. Egh tav uamategh dipenimin mangan kogham. ⁹⁻¹⁰ Egh e Gibeana adarazi kamaghin me damuam! E satu gikararang, midorozir gumazibagh inamighti me arazir kam bagh me misogh me ikaraghame. Israelian anababa vaghvagh dar 100plan gumazibar tongin 10plan gumaziba amisivam, egh 1,000plan gumazibar tongin 100plan gumaziba amisivam, egh 10,000plan gumazibar tongin 1,000plan gumaziba amisivam. Gumazir kaba mangi, Israelia gamizir arazir bar kurar kam ikarvaghiva, Gibeana ko misoghamin midorozir gumaziba bagh dagheba ateram. Me mangi Geban nguibamin ikiam.”* ¹¹ Ezi Israelia bar moghira uari akuvagha mati anabar vamiram otogha, Gibeana ko misoghamin nighnizir bar vamiran iti.

¹² Ezi Israelian adarasi, Benjaminin anabamin adaraziv kimasa kamaghin gumaziba amadagha me migia ghaze, “Manmaghin amizi, arazir bar kurar kam ian tongin oto? ¹³ Ia datirighira Gibeana gumazir kurar kaba inigh iziti, e me misueghti me arighiregh arazir kurar kam Israelin aven bar anegivaghame.” Ezi puvati, Benjaminia Israelian gumazir igharazibar akaba barazir puvati.

¹⁴ Egha Benjamin anabamin adarazi bar moghira uan nguibar ekiaba ategha iza Gibeana uari akufa, egha Israelia ko misoghasa. ¹⁵⁻¹⁶ Ezi dughiar kamin Benjamin-

* 20:9-10: Hibrun akam deragha migirigiar kamin mingarim abighizir puvati. Geban nguibam Gibeana nguibamin boroghin iti.

inin anabamin adarazi uan 26,000plan gumazir midorozir sababar misoziba uan nguibar ekiabar aven bar me ini. Ezi Gibeania, uarir tongin 700plan gumazir agharir kiriabar misoziba ini. Me bar deravira dagiaba isava katapel garighava asi. Me asir dagiatam pura zuir puvati, me vaghvagh bar deravira ia gasegham. ¹⁷ Ezi Israelian adarasi, uan 400,000plan gumazir misoziba akufa, me midorozir sababar misogha bar fo. Egha me Benjaminin adarazir gumazibar dibobonir kam, me a medir puvati.

Israelia Benjaminin anabamin adarazi ko misosi

¹⁸ Ezi Israelia Betelin nguibamin ofa gamir dakozimin ghuegha, kamaghin Ikiavira Itir Godin azai, “En adarazir te faragh mangi Benjaminin anabamin adarazi ko misogham.”

Ezi Ikiavira Itir God kamaghin me migei, “Judan anabamin adarazi faragh mangi.”

¹⁹ Ezi Israelian midorozir gumaziba bar mizaraghara dikavigha ghua Gibeian nguibar ekiamin boroghin uari akufa. ²⁰ Me mangi Benjaminin anabamin adarazi ko misoghasa uari akira uari isava danganibar uari arisi.

²¹ Ezi Benjaminin anabamin adarazi Gibeian nguibar ekiam ategha azenan iza midorozim foregha, aruer vamiran Israelian gumazir 22,000pla aghorezi me ariaghire. ²²⁻²³ Ezi Israelia uamategha ofa gamir dakozimin ghuegha Ikiavira Itir Godin guamin azia ikia ghuavti, aruem gifa. Me kamaghin an azai, “E ua uan aveghbuaba, Benjaminin anabamin adarazi ko misogham, o markiam?”

Ezi Ikiavira Itir God kamaghin me migei, “Ia uamategh mangi me ko misogh.”

Ezi Israelia uamategha gavgavim uarigh anigha, amimzaraghan uamategha ghua Gibeian, me faragha midorozir gumaziba danganibar me arighizi naghin

ua me arisi. ²⁴ Ezi Israelia amimzaraghan uamategha ghua Benjaminin anabamin adarazi ko uariv sosi. ²⁵ Ezi Benjaminin anabamin adarazi ua Gibeian nguibar ekiam ategha azenan iza Israelia ko misogha, dughiar kamin me men midorozir gumazir 18,000pla midorozir sababar me aghorezi me ariaghire.

²⁶ Ezi Israelian midorozir gumaziba bar moghira uamategha Betelin ghuegha Ikiavira Itir Godin damazimin apiagha azia ikia ghuavti aruem iraghu. Me daghetam ko dipatam amezir puvati. Egha me Ikiavira Itir Godin damazimin ofan bar isi mighiramiba ko, God ko navir vamiran ikiamin ofabagh ami. ²⁷⁻²⁸ (Finias, a Eleasarin ovavir borim, ezi Eleasar an Aronin otarim. Dughiar kamin Akar Dikirizir Gavgavimin Boksiam Betelin nguibamin itima, Finias an gara God bagha ofabagh ami.)

Ezi Israelia kamaghin Ikiavira Itir Godin azai, “E uamategh mangi uan aveghbuaba Benjaminin anabamin adarazi ko misogham, o e me ategham?”

Ezi Ikiavira Itir God kamaghin me migei, “Ia mangi. Ki gurumzaraghan me isi ian agharim darigham.”

²⁹ Ezi Israelia midorozir gumaziba amadazima, me ghua Gibeian nguibar ekiam okarigha mongegha iti. ³⁰ Ezi aruer pumuning givazima amimzaraghan Israelia Benjaminin anabamin adarazi ko misoghasa zui. Me faragha Gibeian nguibar ekiamin amizi moghira, midorozir gumaziba isa me arisi. ³¹ Ezi Benjaminin anabamin adarazi misoghasa izima, Israelia me gekuigha mong sivagha zuima, me nguibar ekiamin azenan ghue. Ezi Benjaminin anabamin adarazi faragha amizi moghin, tuavir ekiabar Israelia misosi. Me Betelin zuir tuavim, ko Gibeian zuir tuavim, ko tintinibar nguibaba ko azenibar, puvira me misogha, Israelian 30plan gumazibav soke. ³² Benjaminin anabamin

adarazi kamaghin niḡhnisi, “E faragha me misogha me abirazi moghin, datirighin me e me gafiragha gifa.”

Ezi Israelia kamaghin uarira uariv gei, “E me gifariva ari nguibar ekiam ategh ari tuavir ekiamin mangam.”³³⁻³⁴ Egha Israelian midorozir gumazir avirir dafam, datirighin bar moghira uamategha ghua Baltamarin nguibamin uari akufa. Ezi men marazi ghua aruem uaghiri naghin Geban nguibar ekiamin boroghin monge. Gumazir kaba, me faragha Israelian gumazibar tongin, men midorozir gumazir bar aghuir kabav sefe, men dibobonim 10,000in tu. Me mongeghav ikegha maghira otivigha, bar midorozir gavgavim Gibeania gami. Ezi Benjaminin anabamin adarazi kamaghin fozir puvati, datirighin kar me givaghamin dughiam, otogha gifa.³⁵ Ezi datirighin Ikiavira Itir God Israelian akurazima, me midorozimin Benjaminin anabamin adarazi abira. Ezi aruer kamra Israelia Benjaminin adarazir midorozir gumazir 25,100pla misoghezi me ariaghire.³⁶ Egha Benjaminin anabamin adarazi kamaghin fo, Israelia midorozimin me abiragham.

Israelia midorozimin Benjaminin anabamin adarazi abiragha bar me agifa

Israelia faragha uan midorozir gumazir mabav kemezi me Gibeian nguibar ekiamin boroghin monge. Ezi Israelian gumazir igharaziba fo, men marazi mongeghavira iti. Egha datirighin me gifara ara zuima, Benjaminin adarazi men gintisi. Guizbangira, me Benjaminin anabamin adarazigh gifarava ara me gekuigha bar ghua nguibar ekiam ataki.³⁷ Ezi gumazir mongezi kaba zuamiram otivigha Gibeian nguibar ekiamin aven ghua gumazamizir aven itiba bar me misoghezi, me ariaghire.

³⁸ Midorozir gumazir ara zuir kaba, me faragha midorozir gumazir mongeziba koma kamaghin akam misogha ghaze, ia avir miturir ekiamin ganti, a nguibar ekiar kam gisin mavanangti, ³⁹ ia ara zui darasi, uamategh izi. Ezi midorozim otozi, Benjaminin anabamin adarazi Israelian gumazir 30pla misoghezi me ariaghire. Egha me ghaze, “Guizbangira, e faragha kamaghira me gafira.” ⁴⁰ Ezi migharir ekiam nguibar ekiam gisin ghuavanadima, Benjaminin anabamin adarazi uamategha uarir akirangin garima, Gibeian nguibar ekiam bar isi. ⁴¹ Ezi Israelian gumazir avirir dafam uamategha izi. Ezi Benjaminin anabamin adarazi garima Israelia uamategha izima me bar atiatingizi, men gavgaviba bar gifa. Egha me kamaghin fo me datirighin dughiar bar kuram me batogham. ⁴² Kamaghin, me Israelian ara tuavir ghua gumazamiziba puvatizir danganimin zuimin ghue. Me aramin tuaviba puvati. Me ghua Israelian adarazi batifi. Ezi Israelian midorozir gumazir okoruar pumuning iza Benjaminin anabamin adarazi batogha bar me misoagharighizi me ariaghire.† ⁴³ Israelia Menuhan nguibamin Benjaminin adarazir agintigha ghua Gibeian nguibamin vongin amadaghan aruem anadi naghin tu. Egha me puvira me misoghezi me ariaghire. ⁴⁴ Ezi me aruer kamın Benjaminin adarazir 18,000plan midorozir gumazir bar gavgavibav soghezi me ariaghire. ⁴⁵ Ezi Benjaminin adarazir marazi uamategha arava gumazamiziba puvatizir danganimin itir Rimonin Dagiar Dafam bagha zui. Ezi Israelia men agintigha ghua tuavimin men gumazir 5,000pla misoghezi me ariaghire. Israelia men gintigha ghuavira ikia Gidomin nguibamin tu. Egha ua 2,000plan gumazibav soghezi me ariaghire. ⁴⁶ Ezi aruer kamra, ariaghirezir

† 20:42: Hibrun akam deragha migirigiar kamin mingarim abighizir puvati.

gumaziba bar, men dibobonim 25,000in tu. Kar midorozir gumazir bar gavgavibara. ⁴⁷ Ezi men 600plan gumaziba uamategha ara ghua gumazamiziba puvatizir danganimin, Rimonin Dagiar Dafam iti naghin ghue. Egha 4plan iakinibar danganir kamin iti. ⁴⁸ Ezi Israelia uamategha ghua men gumazamiziba ko men asiziba bar dav soghezi, da ariaghire. Egha bizir tizir me uan damazibar gariba sara bar dagh asighasiki. Egha Benjaminin adarazir nguibar ikiavira itir varazira, me bar dagh apongezi da bar isi.

21

Israelia amizir Benjaminin gumazibar ikiamiba bagha nighnisi

¹ Israelia Mispan nguibar ekiamin itir dughiamin, me Ikiavira Itir Godin damazimin akam akirigha ghaze, “Benjaminin anabamin gumazitam, en guivitamin ikian kogham.” ² Midorozim givazima, Israelia bar moghira ghua Betelin nguibar ekiamin ghuegha, Godin damazimin apiagha, bar puviram azia mamaghira ikia ghuavti aruem iraghu.

³ Me kamaghin migei, “O Ikiavira Itir God, ni Israelian God. Ni tizim bagha bizir kam gamizi, an oto? Manmaghin amizi, en anabar mam kiran oveghangin bar givagham?”

⁴ Egha aminzaraghan bar dimangara, Israelia dikavigha nguibar kamin Ikiavira Itir God bagha ofa damuasa dakozir mam in gari. Egha bar isi mighiramin ofaba ko, gumazamiziba God ko navir vavira ikiamin ofaba, isa an damazimin dagh ami. ⁵ Egha me kamaghin migei, “Israelian adarazir terara Ikiavira Itir Godin damazimin ghuzir puvati?” Me faragha migirigiar gavgavim gamigha ghaze, gumazitam Ikiavira Itir God bagh Mispan izeghan koghti, me a misueghti an aremegham.

⁶ Egha me datirighin uan aveghbuabar apangkufi, me Benjaminin anabamin adarasi. Egha me kamaghin migei, “En anabar mam atam bar givaghai. ⁷ E fo, Benjaminin anabamin adarazir bar varazira midorozimin ariaghirezir puvati. Ezi e Ikiavira Itir Godin damazimin akam akirigha ghaze, e uan guivitam isi me daningighti me an ikian kogham. Kamaghin, e manmaghin gumazir kaba bagh amizitaba inighti me dar ikiam? E kamaghin damuti, anabar kam bar kuavaremegham.”

⁸ Kamaghin me uarira uarir azai, “En adarazir ter-ara ghua Mispan nguibar ekiamin Ikiavira Itir Godin damazimin ghuzir puvati?” Egha me azangsigha ghua kamaghin fo, Gileatin Distrighin Jabesin nguibar ekiamin gumazitam iviriar kam bagha ghuzir puvati. ⁹ Me fogha, iza uari akuvagha, ziaba itir akinafarimin vaghvagha Israelian nguibar ekiabar ziaba dibori. Egha me Gileatin Distrighin, Jabesin nguibar ekiamin gumazitamin apizir puvati. ¹⁰⁻¹¹ Ezi gumazir uari akuvazir kaba, me midorozir gumazir gavgavir 12,000pla amadazi me Jabesin zui. Me akar gavgavim me ganigha ghaze, “Ia Jabesin mangiva men gumazibav soghiva men amizir paba itibav sogh, egh boriba sara ia bar me misueghti me arighiregh. Egh borir guiviba ko amizir igiabav soghan marki.” ¹² Ezi me ghua me mikemezi moghin amigha garima 400plan amizir igiar gumaziba koma akuizir puvatiziba, me Jabesin gumazamizibar tongin iti. Ezi me amizir igiar kaba inigha uamategha, Israelia Silon nguibar ekiamin uari akuvi naghin, Kenanin nguazimin ize.

¹³ Egha Israelia datirighin, Benjaminin anabamin gumazir Rimonin Dagiar Ekiam itiba bagha akam amaga ghaze, “E datirighin ua ia ko misoghan kogham.” ¹⁴ Ezi Benjaminin anabamin gumaziba uamategha izi. Ezi Israelia amizir igiar kaba me ganingizi, me dar iti. Kar

amizir igiar me ghua Gileatin Distriġhin, Jabesia misogha iniziba. Benjaminin anabamin gumaziba avirasemezi, amizir igiar kabar dibobonim otefe.

¹⁵ Ezi Israelia bar Benjaminin anabamin adarazir apangkuvigha kamaghin nighnisi, Ikiavira Itir God bar atam men anabar mam kuavareme. ¹⁶ Ezi Israelian gumazir dapaniba kamaghin migei, “Benjaminin anabamin amiziba bar ariaghire. Ezi e manmaghin men gumazir ariaghirezir puvatizir varazira bagh amizitaba iniam? ¹⁷ Me amuiba puvatigh borir taba bateghan koghti, en anabar kam bar kuavaremeġham. Men ikiavira itir varazira, amizitaba inigh dar ikiti me boriba batiti, men anabar kam kuvaremeġhan kogham. ¹⁸ Guizbangira, e men gumazitam ateghti, a en guivitamin ikian kogham. E Israelia faragha akar gavgavim akirigha ghaze, ‘Gumazitam uan guivim isiva Benjaminin anabamin gumazitam danigh, an aremeġham.’ Kamaghin amizi, e uan guivitam men teghti, men an ikian kogham.”

¹⁹ Ezi gumazir dapaniba kamaghin migei, “Isar ekiam damuva, Ikiavira Itir Godin ziam famin dughiam roghira ize. Isar kam zurara vaghvagha azenibar otifi, a datirighin Silon otivam.” Silon nguibar ekiam notin amadaghan Betelin nguibar ekiamin iti, egha sautin amadaghan Lebonanin boroghira iti. Egha aruem anadi naghin tuavir ghua Betel ko Sekemin tizimin zuimin iti.

²⁰ Ezi Israelian gumazir dapaniba kamaghin Benjaminin anabamin gumazibav gei, “Ia mangi wainin azenibar aven mongegh iki. ²¹ Ia gan, isar ekiam otivti, Silon amizir igiaba ighiam bagh iziti, ia dikavigh mangi uari bagh amizir igiaba vaghvagh dar suikigh. Egh ia amiziba inigh givaghiva, uamategh uan nguazimin mangi. ²² Eghti gin men afeziaba ko men tuebaba iziva me bagh azangsigh

en atarti, e kamaghin me mikimam, 'E kamaghsua ia Benjaminin anabamin gumazibar apangkuvigh guiviba men takigh. E me ko midorozir kam gamigha uan guivitam me daningan anogoroke. Guizbangira, me ian guiviba ini, ezi ia uari uan guiviba me ganingizir puvati, kamaghin, ia uan akar dikirizim abighizir puvati.' ”*

²³ Ezi Benjaminin anabamin gumaziba gumazir dapaniba mikemezi moghin ami, Me 200plan amizir igiar ighiam bagha iziba vaghvagha uari bagha da ini. Benjaminin anabamin gumaziba, amizir kaba inigha ghua uan nguazimin ghuegha ua nguibar ekiar kabar ingara dar iti. ²⁴ Ezi Israelia uaghan bar moghira vaghvagha uan nguibabar ghue. Me uan anababa ko ikizibar nguazibar ghuegha iti.

²⁵ Dughiar kabar atrivir tam Israelin itir puvati. Kamaghin, gumazamiziba vaghvagha tintinibar uan ifon-giabar gin ghua pura bizibagh amua iti.

* 21:22: Hibrun akam kagh akam deragha anebighizir puvati. 21:25: Gumazir Dapaniba 17:6

Godin Eghaghanim: Akar Gavgavir Dikirizir Ghurim ko
Igiam

The Holy Bible in the Aruamu language of Madang Province, Papua
New Guinea

Buk Baibel long tokples Aruamu long Madang Provins long Niugini
copyright © 2004 Pioneer Bible Translators and the Bible Society of Papua New Guinea

© Faith Comes by Hearing

Language: Aruamu

Translation by: Pioneer Bible Translators

Contributor: The Seed Company

GOD'S STORY in the Aruamu Language of Papua New Guinea

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons
Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format,
provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for
use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective
copyright owners.

2021-02-16

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 17 Feb 2021 from source files dated 17 Feb
2021

8f6beb37-6783-55d5-91ed-8321cc3f5eea